

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

První Kafe

Evě Hrubé

Tomáš Koloc o Techfilmu

Představujeme

Kateřinu Bulínovou

Obsah:

Příloha

Jensena Třásá: **Hra připravená na narozeniny Karla Navrátila** (59)

O čem se (ne)mluví

Tomáš Koloc: **Techfilm** (4)
Irena Prázová: **Silvestrovské filmy** (12)
Štefan Švec: **Dva nové literární časopisy** (14)
Jakub Šofar: **Šosky 13** (17)

Kafe Evy Hrubé (18)

Hudba

Petr Novotný: **Nezakyslík** (20)
Jakub Šofar: **Cisterny duc duc** (22)

Kolocovy cestapády (24)

Strž DA (recenzní prostředek)

Divadlo: Martin Belásek:
Somráci a divadlo (30) /
Literatura: Štefan Švec:
Natálka Kocábová laureatus (31)

Macurova světnička (32)

Představujeme...

Kateřina Bulínová (36)

Podobrazník

Honza Hanzl: **Jak na Nový rok...** (58)

Vážení čtenáři, vzhledem k tomu, že Ministerstvo kultury loni výrazně snížilo dotace na literární časopisy, nemá Dobrá adresa už vůbec žádné peníze. Nemá peníze dokonce ani na vedení účtu. Proto jsme se na valné hromadě usnesli, že časopis Dobrá adresa již nebude zadarmo. Protože nepřipravujeme žádná omezení přístupu k minulým ani budoucím číslům (budou stále k dispozici pro každého), nepočítáme s tím, že zaplatí všichni. Ale když to udělají aspoň někteří, bude to snad stačit na provoz účtu, darovací daň a poplatek za doménu na rok. Pokud vám přeci jen záleží na tom, aby Dobrá adresa dál vycházela, pokud nejste úplně na dně a máte u sebe **stokorunu**, pošlete nám ji prosím na účet číslo **216093103/0300**.

Díky, protože bez vás přežijeme jen horko a těžko.

Na titulní stránce: Braniborská brána, pohled z bývalého Západního Berlína, (k článku na str. 24)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 1, ročník 4. E-mail: dobraadresa@first-net.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Redakce: Miroslav Cingl, Martin Groman, Jan Los, Ondřej Macura, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenkova, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Teyar. Vystavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Naši milí,

vítáme vás v novém ročníku Dobré adresy. Abyste věděli, už je čtvrtý. Nechci říkat, že to je nějaký úspěch, vydávat tři roky prakticky bez peněz takový literární časopis, ale abyste věděli, je to úspěch jako Brno! Však si taky poslední dobou o sobě hodně myslíme. Myslíme si, že jsme krásní, chytří, úspěšní, pomilováníhodní, talentovaní a elegantní. Kdyby si to někdo z vás o sobě nemyslel, stačí začít psát do Dobré adresy, a hned si to myslet začne.

Možná jste si všimli, že kolem časopisu se pomalu houfují skupinka mladých literátů, kteří si z něj vytvořili něco jako tribunku. Myslím tím Ondru Macuru, Honzu Hanzla, Petra Novotného, Martina Gromana, Tomáše Koloce, Katku Rudčenkou, Mirka Cingla, Viki Shocka, Radima Kopáče, Karla Lišaje a další. Ještě chvíli a začneme si říkat „Generace Dobré adresy“. To je termín, který jsem vymyslel, když jsme psali zoufalý dopis o peníze do Evropské unie. Peníze sice nepřišly, ale termín se ujal. Ti hodnější z našich autorů se do něj začali řadit, ti zlejší začali v soukromí říkat „Generace Dobré adresy“ mně. Dobře mi tak.

V tomto čísle nám do generace přibyla Eva Hrubá s cyklem svých Kafí. Teda s cyklem, zatím má hotové jedno, ale všichni doufáme, že se to rozroste. Stálo by to za to. Chtěl bych vás taky upozornit na divadelní hru v příloze a na vizuální poezii Katky Bulínové, z níž vám přinášíme první ukázky. Jinak jsme (abyste věděli, co vám to vlastně píše za lidi) přidali pod jména autorů publicistických materiálů malé charakteristiky, takové to „autor je předsedou ODS“ jako mají v jiných seriózních periodikách. Tak si to užijte.

A teď bych vám měl napsat, že se na vás těším v příštím čísle. Jelikož jsem nás v prvním odstavci tak přechválil, s největší pravděpodobností se něco zvrtné a my příště nevyjdeme, vyjdeme pozdě nebo budeme mít úplně jinou redakci. Tak uvidíte. Rád bych se na vás ale těšit aspoň pokusil, a třeba to i vyjde. Mějte se v lednu pěkně,

Štefan Švec

Z toho
vznikl
nápad
uveřejnit
některé
rozhovory
z letošního
čtyřicátého

ročníku
také
v Dobré
adrese
s odkazem
na
předminulé
Kolocovy
cestapády.

Mezinárodní filmový festival Techfilm byl v roce 1962 založen Krátkým filmem Praha a Českým vysokým učením technickým jako první mezinárodní festival dokumentárních filmů u nás. Techfilm se vždy odehrával v hradecko-pardubickém regionu a to především díky avantgardním lékařským metodám, které byly aplikovány v hradecké fakultní nemocnici pod vedením Prof. dr. Procházky. Díky této pokročilosti hradecké medicíny zde byl v padesátém roce natočen první lékařský instruktážní dokument z operace lidského těla a založena slavná tradice českého vědeckého filmu. V době socialismu byl Techfilm především festivalem filmů ze socialistického tábo-
ra, uvolnění nastalo až po roce 1989, kdy se

Techfilm napojil na síť podobných festivalů ve světě, díky četným kontaktům jeho dnešní organizátorky Milady Balounové především v románsky hovořícím světě a na Středním Východě. Dnes se Techfilm tradičně odehrává v atriové budově, postavené ve stylu art deco, která je novým sídlem hradecké univerzity. Techfilmu jsem se poprvé zúčastnil v roce 1999 a o rok později jsem byl začleněn do fixního týmu tiskového oddělení jako překladatel, redaktor a výrobce rozhovorů s osobnostmi Techfilmu do festivalového deníku Vteřiny Techfilmu. Z toho vznikl nápad uveřejnit některé rozhovory z letošního čtyřicátého ročníku také v Dobré adrese s odkazem na předminulé Kolocovy cestapády, díl „Básník papparazzim.“

TECH FILM

‘Nic nehledám, „náhody“
mi všechno nosí samy

Rozhovor s nizozemským režisérem

Ijsbrandem van Veelenem

Po zhlédnutí filmu Zabítí času jsem se rozhodl, že pana režiséra odchytím stůj co stůj. Potkal jsem ho už ráno a posléze na obědě, kde jsem šmejdil mezi jednotlivými stoly s úmyslem sehnat co nejvíce členů poroty, kteří by mi mohli udělit rozhovor. Mechanismus obvykle funguje tak, že paní Balounová dá avízo, že ten který pohlavár má zrovna volno a kde se právě zdržuje. Pan van Veelen se zdržoval u zábradlí atria naší školy poblíž internetové kavárny.

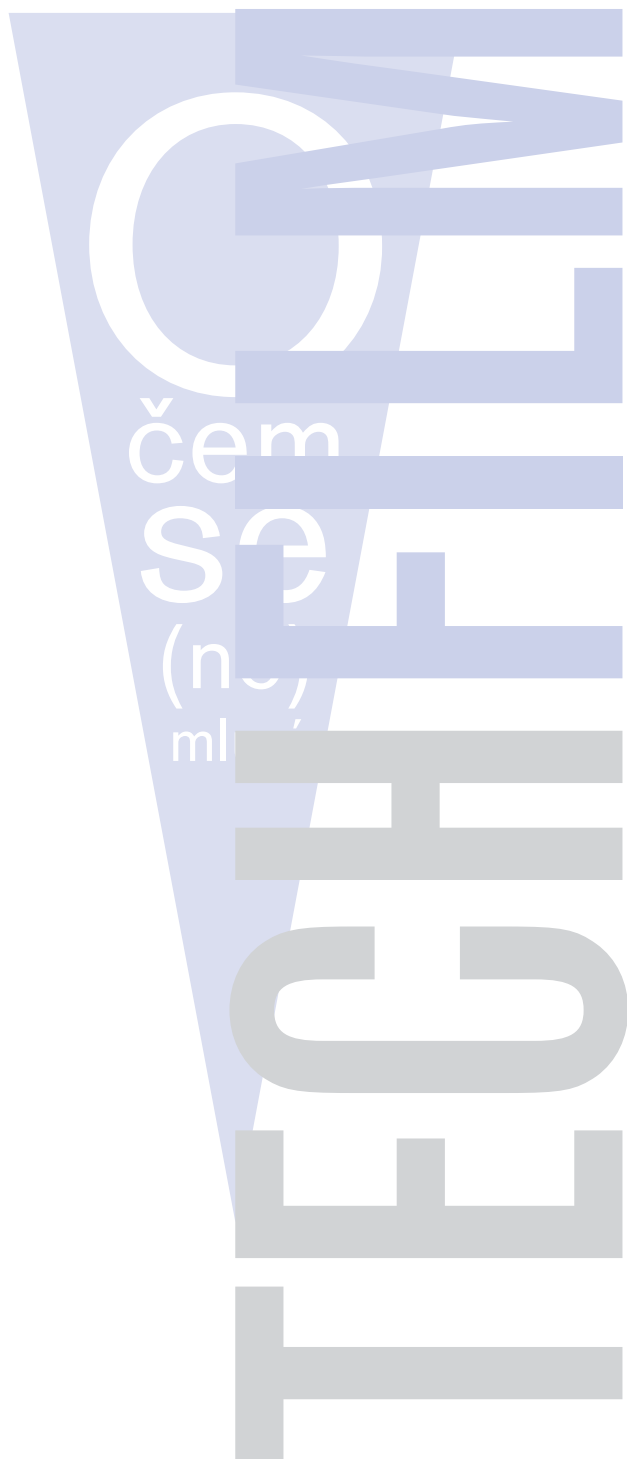
Pane režisére, Zabítí času je jeden dlouhý rozhovor s fyzikem Julianem Barboura o tom, že čas neexistuje. Že ve chvíli, kdy si uvědomíme okamžik, ten okamžik už není. A dokonce, že všechny časové linie se protínají, že v tuto chvíli, kdy s vámi hovořím, může jiná moje podstata být v jiné inkarnaci malým děťátkem, které je kojeno, či moudrým starcem, kterým se chystám stát. Toto téma vás pravděpodobně zajímá. Znáte fyziky, kteří se „probourali“ do mystiky, kteří vytvořili syntézu teorie relativity, kvantové teorie, umění a teologie pod názvem M-teorie (mystic theory) – například Stevena Hawkinga?

Letos se tu promítají tři moje snímky: Zabítí času, De Sotovo řešení a Žádná planeta, žádný obchod. Zabítí času je o tom, co jste říkal, de Sotovo řešení vypráví o boji proti chudobě ve třetím světě a Žádná planeta, žádný obchod pojednává o tom, jak si velké kon-

cerny pomalu začínají uvědomovat, že když budou drancovat zeměkouli jako doposud, nebude za chvíli co drancovat. Mám různá témata.

A na jaké téma jste opravdu fanda? Ptám se proto, že já jsem fanda právě na to, o čem vypráví Zabítí času.

Já jsem fanda na to, co mě zrovna napadne. Jsou to náhody, které mě k tématům postrkují. Dostala se mi do ruky knížka Juliana Barboura a hned jsem si řekl, že o tom musím udělat film. A takhle je to se vším. Moje téma je angažovanost ve všech pro mě zajímavých věcech. K Zabítí času jsem měl takovýto nápad: pozval jsem si profesora z Oxfordu Juliana Barboura na holandský zámek Hofwijck, kde žil náš vědec Huygens, vynálezce hodinového strojku, což byla první metafora. A nechal jsem Juliana fotografovát na polaroid, protože fotka je zas krásná metafora pro čas. A na oněch fotkách jsem všechno vysvětlil. Vědci dnes, jak říkáte, nacházejí shrnující teorii, která by sjednotila Einsteina i kvantovou mechaniku. Jde o strašně složité věci, proto je důležitý nějaký nápad, jak vše názorně ilustrovat. Čas není lineární šňůra s prádlem jednotlivých ér, ale řetěz nezachytitelně malých korálků zkroucený v prostoru jako umírající žížala, přičemž jednotlivé na šňůře vzdálené korálky se někdy i dotýkají. Proto se může stát, že

Rád bych věřil, ale musím
zdůraznit, že teorie jako jsou
Barbourova nebo Hawkingova
teprve dopschopuji, že mi je mysl
z větší části sežvýkáva pomalu.

Barbour jde po cestičce na zámek a o hodinu později ze zámku a ti
dva Barbourové se mohou potkat!

**Napadlo vás, že i „náhody“, které vás postrkují k vašim téma-
tům by mohly být takovými setkáními; že třeba van Veelen
přemýšlí, co dělat za film, a když se na cestě k zámku potká
s van Veelenem, který ten film už udělal, v tu chvíli ho to na-
padne?**

Rád bych věřil, ale musím zdůraznit, že teorie jako jsou Bar-
bourova nebo Hawkingova teprve dopschopuji, že mi je mysl z vět-
ší části sežvýkáva pomalu.

Co jste „původem“?

„Původem“ jsem filmový a literární kritik. Teď dělám sérii fil-
mů o umění. Rembrandtova díla například. Nedávno jsem přečetl
knihu jednoho rakouského spisovatele o dvou chlapcích. Žijí v os-
máctém století, jeden v Holandsku, druhý v Rakousku, a román je
založen na srovnání těchto dvou stylů života. Chci ho adaptovat
smíšeným, hraně dokumentárním stylem, sestříhat a založit na
kontrastu. Obecně chci ukázat svět. Co nejvíce ze světa. Jeho proti-
klady, jeho krásu. Ale nic nehledám, „náhody“ mi všechno nosí sa-
my.

Vy jste absolutní taoista. Vám se musel hrozně moc líbit film Baraka.

To jsem. Ale Baraka se mi moc nelíbila. Byla příliš estetická.

Co to je „příliš estetická“?

Nelíbí se mi, když tvůrci „dělají estetiku“, když „tvoří dílo“. Na
světě není třeba nic přibarvovat hudbou, koncipovat, formovat. Sta-
čí se umět dívat.

• • •

**‘Vaše Laterna magika,
to je na západě pojem!**

Rozhovor s belgickým producentem
Raymondem Ravarem, předsedou
poroty čtyřicátého Techfilmu

Při obědě si drze sedám do týla stolu, v jehož čele sedí On, Ray-
mond Ravar, po stranách Holanďan Ijsbrand van Veelen a Švédka
Aase Bybrgová. Rozhovor paradoxně otevírá portugalská porotky-

ně Faceirová, která se právě vrátila z výměny zubní korunky v hra-
decké fakultní nemocnici, takže je za mnoha úsměšků z řad kolegů
nucena obědovat brambory, banán a Dobrou vodu. Nejvíce se však
směje sám velký Raymond Ravar.

Váš velký krajan Hercule Poirot by na mém místě řekl: „Mluvte, pane Ravare!“

Dobře. Jsem Raymond Ravar, studoval jsem film, divadlo a te-
levizní tvorbu a dodnes na fakultách v Belgii přednáším rozhlaso-
vou, televizní a filmovou tvorbu. Absolvoval jsem taky postgraduál
ekonomie; strašlivě mě to nebavilo. Dnes dělám poradce pro mezi-
národní vysílání: konzultanta v Eureka filmu, jsem generální ta-
jemník mediální společnosti CILECT, navíc jakýsi prostředník pro
audiovizuální tvorbu mezi Východem a Západem v kulturním vý-
boru EU. A víte, jak jsem se k tomu dostal?

Nevím.

Říká vám něco Expo Brusel 1958, Laterna magika, Alfréd Ra-
dok, Ján Roháč, Jiří Šlitr, Miloš Forman a Vladimír Svitáček?

**Na totéž jsem se chtěl zeptat já vás. Vždyť já se jel letos v úno-
ru podívat do Bruselu jako do Mekky české kultury, Expa 58
a Laterny magiky.**

Já jsem byl jedním z těch Belgičanů, který to s nimi dělali. Mu-
sím říct, že pan Radok se se mnou nechtěl moc soukromě bavit;
myslel jsem, že mě přezírá, protože jsem tenkrát přirozeně ještě ne-
měl ty funkce, co mám dnes, ale bylo to kvůli vašemu tehdejšímu
„vyvinutému“ systému vycestovávání do zahraničí, kdy každý špic-
loval každého. I předtím, než pak Radoka vyhodili, i potom, když
vám to tady krachlo, jsem byl pořád naložený v Praze. Stal jsem se
kontaktním člověkem západních (hlavně belgické) televizí u nás.
Mě vzrušovalo, co vy tu všechno děláte. My jsme už tenkrát byli za-
měření na komerci a na reklamy, ale vy jste tu dělali takové věci ja-
ko Šlitrovi Dobře placenou procházku, to jsme všechno koupili, ru-
ce jsme vám trhali. Dělal jsem pak také s Milošem Formanem po je-
ho odchodu z Československa produkce u společnosti Columbia.
Dnes se starám především o propagaci EU v belgické televizi a o sty-
ky s filmovými školami po celém světě.

**Pane Ravare, to jste mě překvapil. Omlouvám se, ale vaše jmé-
no jsem v souvislosti s Laternou magikou neznal.**

To jste ani nemohl, vždyť já jsem tehdy byl ještě docela řadový
producent.

**Ale stejně jste jedním z rodičů celého toho bombastického ús-
pěchu, který v roce 1958 dokonce (na začátku nejdříve ne-
slavně) pohnul naší státní politikou. Víte, že o Radokovi dnes**

**nic neví ani absolventi naší univerzity? Víte, že jsem v na-
šem odborném tisku objevil článek, který Jána Roháče ozna-
čil za kolaborantského komunistického režiséra?**

Na to se vykašlete, jste mladý, můžete to ještě všechno změnit.
Buďte rád, že máte ve své zemi tradici nové vlny šedesátých let, kte-
rou Brusel částečně založil. Máte na čem stavět? Máte. Tak stavte!

• • •

Věda je mozek a víra je srdce

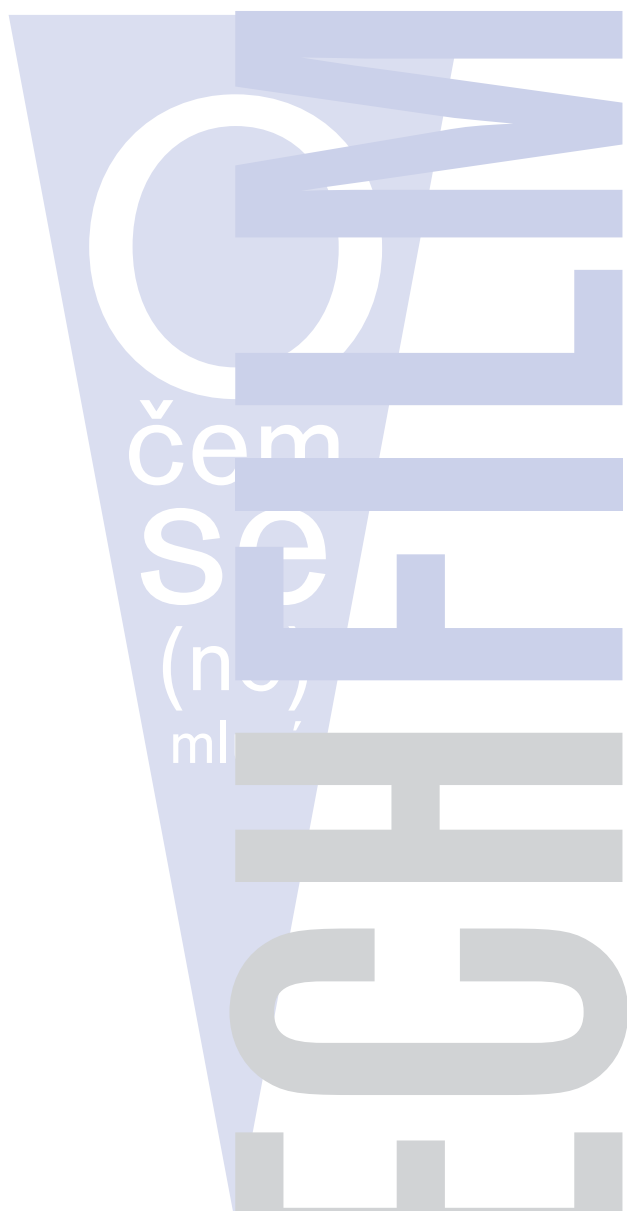
Rozhovor se zakladatelkou
a prezidentkou družebního festivalu
Techfilmu „Teleciencia“
v portugalském
Vila Real
Mariou Faceirovou

Jak vás napadlo založit festival dokumentárních filmů?

Víte já jsem se přistěhovala do malého města v Portugalsku,
které se jmenuje Vila Real. Studovala jsem v Portu a potom v ka-
nadském Montrealu televizní výpravu a produkci. Pak jsem přišla
do toho mého městečka a napadlo mě, že bych mohla využít svoje
znalosti pro lidi doma. Ale není to lehké, to jsou úplně obyčejní li-
dé, cokoliv jim vysvětlit je strašně těžké, a já jsem se rozhodla, že na
ně půjdu rovnou s vědou, uměním a takovými věcmi. Průmyslová
věda, zemědělství, genetika, technologie, archeologie, humanitní
vědy, umění, biologie, geologie, zdravotnictví, astronomie, ekolo-
gie – to jsou okruhy, do nichž dělíme naše soutěžní snímky. Při-
čemž já kontroluji kvalitu tak, že předvádím snímky jedné prosté
babičky z našeho městečka, a když to nechápe, tak ten snímek pro
mě není kvalitní. Popularizace vědy je mým životním posláním.

Jaký dosah má váš festival?

Náš festival není krajový ani celostátní, ale dvojstátní: probíhá
zároveň v 22 městech v Portugalsku a v 10 městech v Brazílii, při-
čemž dílčí výsledky si jednotliví organizátoři předávají po interne-
tu. Začínala jsem v pouze desetitisícové vesničce, ale dnes mám stá-
le větší a větší ambice. Nechtěla jsem nikdy dělat nic „krajového“,
ani když jsem začínala, Vila Real pro mě byla jen odrazovým můst-
kem. Portugalština je pro nás velkou výhodou, náš každoroční
předseda poroty je Brazilec, já jsem také napůl Brazilka (i když na-

Mladí křesťané nejsou. Probíhá proces odklonu od tradičních církví, stejně jako ve vědě od karteziánsko-newtonovské vědy.

Víra se přiklání na Východ, k otevřenějším filosofiím, buddhismu, taoismu a věda je nucena srovnat krok s Einsteinem, kvantovou fyzikou, M-teorií.

rozená v Portugalsku), objela jsem tedy všechny Portugalsky mluvící země, jako jsou v Africe například Angola nebo Mozambik, ale zjistila jsem, že tam o festival tohoto typu nemají zájem. Mají prostě jiné problémy. Jiné je to s africkými Kapverdami, tam podobný festival, který má s námi úzké styky, probíhá.

Zmínili jste, že jste blázen do vědy. Co náboženství?

Věda je věc mozku a náboženství je věc srdce. Popularizaci potřebuje věda, protože jejím tezí moc lidí nerozumí. Kdo věří, nepotřebuje podporu dokumentárních filmů, srdce je neomylné. Já jsem vyrostla jako katolička, ale momentálně jsem bez vyznání. Myslím, že víra je podpora člověka, stejně jako cigareta, kterou v tuto chvíli v rozhovoru s vámi kouřím. Někdo prostě potřebuje jako podporu, jako ujištění svého života vědu, někdo náboženství, vždy v určitém poměru. Já se teď upínám na vědu. Když jsem byla v Montrealu, pozorovala jsem, kdo chodí do tamních katolických a anglikánských kostelů; jsou to staří lidé. Mladí křesťané nejsou. Probíhá proces odklonu od tradičních církví, stejně jako ve vědě od karteziánsko-newtonovské vědy. Víra se přiklání na Východ, k otevřenějším filosofiím, buddhismu, taoismu a věda je nucena srovnat krok s Einsteinem, kvantovou fyzikou, M-teorií.

Jak to zpopularizovat?

No dobrým nápadem, samozřejmě. Zkuste někomu něco vysvětlit a nevést přitom vtipnou metaforu; bude u toho zívat. Ale když ukážete věc v obrazech, každého to nadchne a říká: Jé, to je pěkné, o tom jsem nevědě! Což je případ filmu mého nizozemského kolegy Ijsbranda van Veelena Zabití času. Na našem festivalu Teleciencia získal loni hlavní cenu.

Už se dost dlouho bavíme o práci. Ted' mi řekněte, co čtete, když jste smutná.

Když jsem smutná, nečtu. Když jsem unavená, tak i přesto pořád čtu vědecké knížky, literaturu faktu. A taky poezii. A to řeči portugalské, španělské, italské a francouzské. Angličtina (kterou jsme našťastí ve svém rozhovoru opustili a přešli na francouzštinu – pozn. aut.) je u mě až pátá řeč na řadě. Je jí všude tolik, že si od ní ráda odpočinu.

Věda je věc mozku a náboženství je věc srdce. Popularizaci potřebuje věda, protože jejím тезисом moc lidí nerozumí. Kdo věří, nepotřebuje podporu dokumentárních filmů, srdce je neomylné. Já jsem vyrostla jako katolička, ale momentálně jsem bez vyznání. Myslím, že víra je podpora člověka, stejně jako cigareta, kterou v tuto chvíli v rozhovoru s vámi kouřím. Někdo prostě potřebuje jako podporu, jako ujištění svého života vědu, někdo náboženství, vždy v určitém poměru. Já se teď upínám na vědu.

Jestli vezmete do ruky pero...

Rozhovor s íránskými režiséry

Habibem Mahajáranem

a Soheilou Azišovou

Víte, že jste nejexotičtější hosté, které letos Techfilm má?

SOHEILA: V tom případě je Habib možná exotičtější, protože je až z Mašadu, což je malé třímilionové město na východě Íránu, zatímco já jsem pouze z Teheránu. (Pozn. aut. – po dotazu na počet obyvatel Teheránu zjišťuji přesné číslo: 12 milionů.) Pracuji jako vedoucí oddělení, které se věnuje dokumentům o historii, politice a umění na prvním státním televizním kanálu.

HABIB: Já jsem režisér a producent.

Všiml jsem si že kameraman vašeho snímku a řada dalších členů štábu má stejné příjmení jako vy.

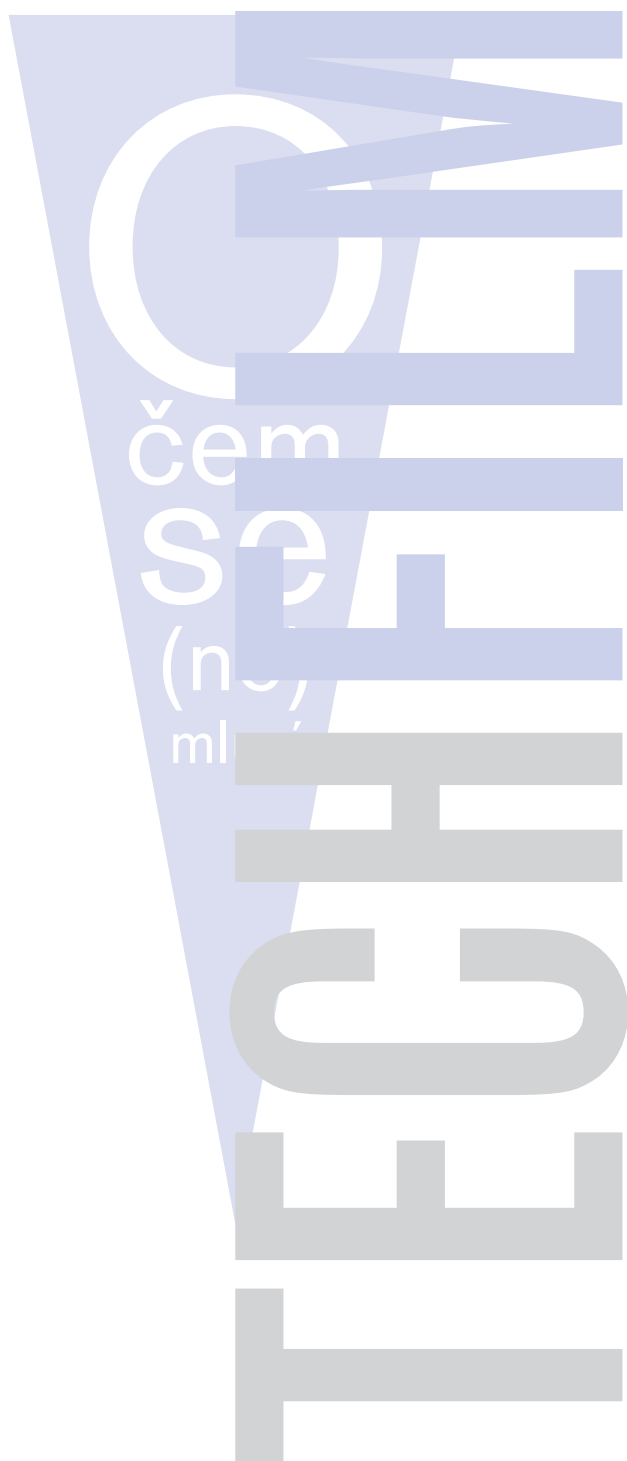
HABIB: Kameraman je můj bratr a ti ostatní jsou také moje rodina.

Zaujal mě snímek o moderních kobercích. Tvorba koberců jako neužitých výstavních atrefaktů je běžnou součástí perské kultury?

SOHEILA: Malíř Rassám Arabzadech, jenž je ze staré perské rodiny tvůrců koberců, přišel ve dvacátém století na geniální nápad; začal se věnovat návrhům moderních koberců a vytvořil z jejich tvorby vrcholnou uměleckou disciplínu. Umění tkaní perských koberců

má kořeny hluboko v íránské historii. Návrhy těchto koberců jsou tolik osobitě spjaty se zvyklostmi lidu, že každý koberec vypovídá již svým vzhledem o tom, z jaké je části země. Nápad vybrat koberec jako zprostředkovatele jistého vyjádření je cosi ojedinělého. Nedávné dějiny kobercové výzdoby, čímž myslím především Arabzadechův nápad, mě ohromily a já se zamyslela nad tím, že minulost jejich vzniku, minulost technik tkaní a minulost sbírek koberců je natolik důležitá, že stojí za to ji zdokumentovat. Arabzadechovy koberce jsou každý vlastně obrazem, a tak je jeho muzeum současně galerií a také můj dokument Muzeum koberců pojednává o jeho umělecké tvorbě, jejíž jsme svědky v Arabzadechově soukromém muzeu, nyní udržovaném jeho rodinnými příslušníky. Habib natočil film o rekonstrukci mašadského chrámu z pátého století po Kristu Zarih-e-chán, Zářící kupole, v níž je pohřben prorok našeho lidu Imám Réza, vnuk Mohamedův. Jeho hrobka je po Mekce druhým největším poutním místem na světě, ročně ji navštíví patnáct milionů věřících. Rekonstrukci provedl náš umělec, který byl Arabzadechovým osobním přítelem. Komentář k tomuto filmu jsme četli my s Habibem, protože jsou v něm také modlitby a chtěli jsme si udělat radost.

Viděl jsem ten film, jeho záběry na noční chrám, odlesky, matné žluté světlo a noční oranžový půlměsíc, na tu práci se stříbrem a okrouhlé tvary lístků, pestré mozaiky, do toho orientální hudba jako vůně jasmínu... Dokonce i ten film mi připadá jako orientální kaligrafie a váš komentář v perštíně je poezií. Setkávám se s mnoha tvůrci, ale když potkám nějaké z východu, cosi mě uklidní, odosobní, zpřizrační. Jak jste toho dosáhli?

SOHEILA: Vnitřní zklidnění, tíhnutí k hloubce, víře, mysticismu máme asi v krvi i díky poušti a horám, stejně jako díky dlouhodobé tradici učení se odvykat žizni. Nezávidím vám, že žijete v Evropě, ale je věcí vaší volby, jestli z beznaděje vezmete do ruky pero nebo zbraň. Mám ráda domov, perština je krásná, je to posvátná řeč a ruce našich umělců jsou posvěcené jejich vírou.

Toho, co my v Evropě o vás víme není mnoho. Například já; vím, že perština je vedle sanskrtu druhým nejdůležitějším jazykem, z něhož lingvisté rekonstruují strukturu našeho společného prajazyka, indoevropštiny. Znáám básníka Háfize, z dějepisu vím o řecko-perských válkách a o schůzce v roce 1942 v Teheránu, vím, že ve třicátých letech byl otec našeho spisovatele Ludvíka Vaculíka dělníkem v Persii a jeho syn o tom napsal knihu Sekyra, vím, že hudební skladatel Zdeněk Liška napsal hudbu k 3000. výročí založení vašeho bývalého hlavního města Persepole, íránských studentů je i v Hradci Králové mnoho (a přirozeně to, co se říká o vašem režimu), ale to je asi tak všechno.

SOHEILA: Jestliže jste básník, přečtěte si básně Mohameda Chajjáma. Náš národ má svoji vznešenou věčnou duši a ta je nejlépe vidět v poezii a v muzejích, jimiž je, tak jako kaligramy, poseta celá Persie. Dáme vám něco perského na památku, abyste si Írán osahal rukama.

Přeji vám hodně štěstí a aby se na vašich hranicích brzy neválčilo.

SOHEILA: Válka je špatná věc a svět ji nedovolí. Ale děkujeme za vaši starost.

Mohli byste mi říct něco persky?

(A když režiséři recitují, uklidním se a poslouchám a poslouchám...)

• • •

Vnitřní zklidnění, tíhnutí k hloubce, víře, mysticismu máme asi v krvi i díky poušti a horám, stejně jako díky dlouhodobé tradici učení se odvykat žizni. Nezávidím vám, že žijete v Evropě, ale je věcí vaší volby, jestli z beznaděje vezmete do ruky pero nebo zbraň. Mám ráda domov, perština je krásná, je to posvátná řeč a ruce našich umělců jsou posvěcené jejich vírou.

Tváří v tvář

Rozhovor s dlouholetým účastníkem

Techfilmu a pokladníkem německé

Společnosti pro výzkum ve vědě

Heinzem Hafkem a Ing. Richardem

Sýkorou, pracovníkem

audiovizuálního centra ČVUT

Jaký je rozdíl mezi Techfilmem v sedmdesátých letech, kdy jste se, tehdy jako delegát z NDR, poprvé zúčastnil festivalu, a dnes?

Dnes je Techfilm především otevřenější, protože dříve to byla pouze aktivita tábora míru, takže kolegy ze Západu jsme téměř neviděli. Ale hlavně: s dnešním stupněm sofistikovanosti médií se ten tehdejší nedá srovnat. Nebyl ani internet, ani CD ROM, žádné DVD, ba ani video.

Jak se vyvíjela a měnila vaše činnost po pádu Berlínské zdi?

Odešel jsem do Porýní na univerzitu v Göttingenu a tam jsem koordinoval vznik vědeckých filmů. V současné době bydlím neda-leko odtamtud v malé vesnici, abych byl na čerstvém vzduchu. Založili jsme Společnost pro výzkum ve vědě, která je zaměřena hlavně na německy mluvící země. To pro mě znamená, že zatímco předtím můj akční rádius čítal území od Rostocku po Výmar, teď je to trojúhelník s vrcholy v Bernu, ve Vídni a v Hamburku. Naše práce spočívá v tom, že objíždíme univerzity a výzkumná pracoviště a snažíme se sjednotit různé postupy jejich výzkumů (které jsou bohužel také spojeny s různými postupy jejich rozšiřování a vyučování pomocí médií) v našem multimediálním rozšiřování poznatků. Na tuto činnost jsme loni od státu dostali sto tisíc eur a mým povolením je se o ně starat.

Další otázku pokládám panu Ing. Richardu Sýkorovi, který náš rozhovor jazykově zprostředkovává. Pane inženýre, v čem se podobal a lišil váš pracovní a životní příběh od příběhu vašeho německého přítele pana Hafkeho?

Po zestátnění naší kinematografie v roce 1945 měl povolení pracovat s filmovým materiálem pouze státní film a nikdo jiný. Naše škola, České vysoké učení technické v Praze, však našla mezeru v zákoně, a tak bylo záhy založeno oddělení, které mělo za úkol vy-

rábět instruktážní vědecké snímky pro účely našich studentů, k čemuž mělo dokonce příslušnou výjimku ze zákona. Musím se pochlubit, že jak byla ve světě vynalezena nějaká technická vymoženost, měli jsme ji my; pracovali jsme na uvedení prvních počítačů v Československu, na samém začátku devadesátých let byl na oddělení zaveden internet (což byla tehdy pouze e-mailová schránka), který pro své účely vyvinula americká armáda, později se rozšířil na univerzity a až potom se začal využívat komerčně. Zatímco u nás jsou vžitě instituce, kterým vládne stát a dělá si s nimi, co chce, tedy instituce, které tu byly už za socialismu, v základních zemích vznikají tytéž bohužel nevydělečné organizace zezdola, soukromě a dostávají od státu podporu na svou činnost. My máme jen svou Akademii věd České republiky, ale já jsem znal profesora z Německa, esperantistu, který založil svou Světovou akademii věd na bázi esperanta. Každý mu na ni kašlal, ale měl ji.

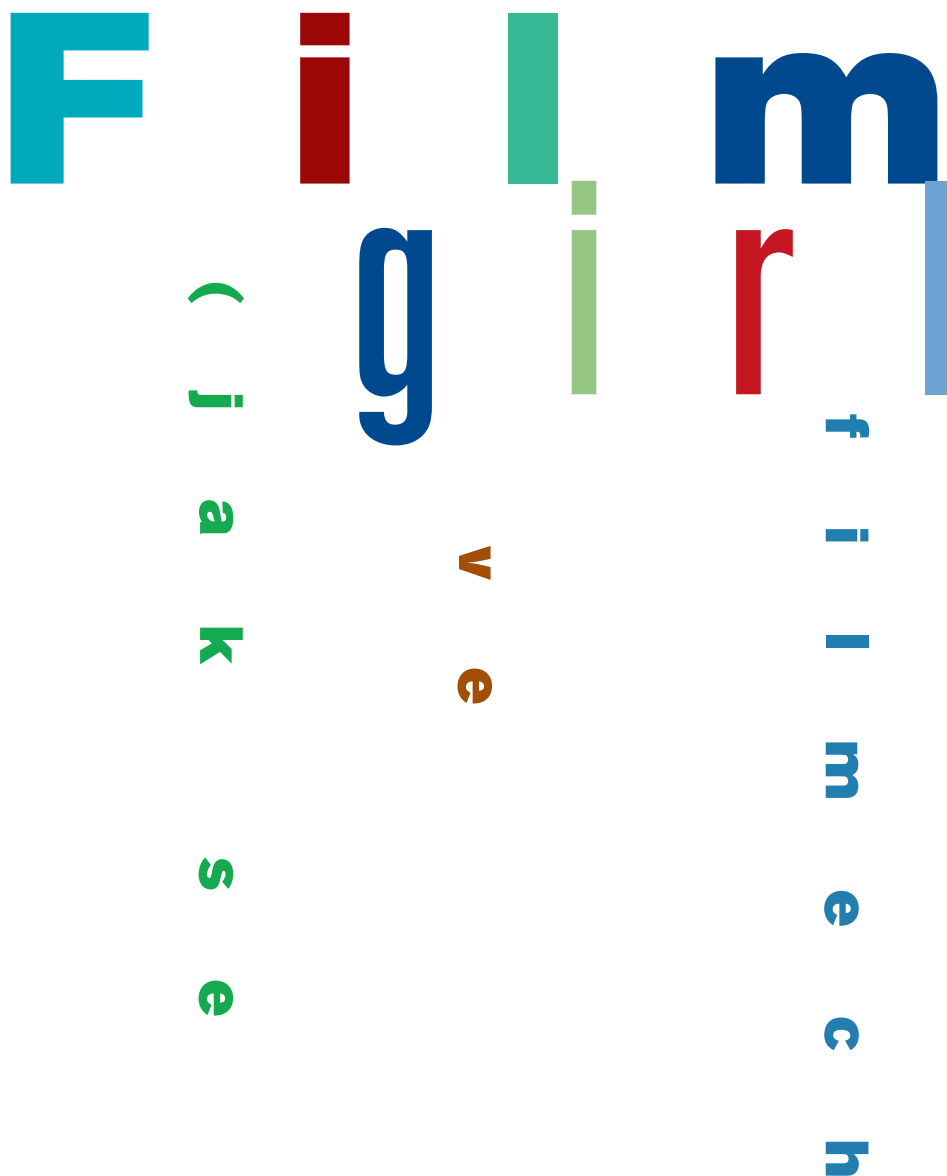
Na letošním Techfilmu se neustále ve všech pádech skloňuje pojem e-learning. Moje potíž je ale v tom, že nejsem technický talent. Mohl byste mi ten pojem nějak selsky vysvětlit?

V západních státech Kanady a Ameriky a v Austrálii a Oceánii, kde jsou rozlehlé farmy nebo moře a musí se na nich celé dny pracovat, to původně fungovalo tak, že místo aby se žáci sjížděli do velkého města a trátili tím drahocenný pracovní čas, vlezli si do „čertovy komůrky“ k počítači, zapnuli si dejme tomu v devět ráno e-learning, dostali něčím podobným jako je chat zprávu, co se bude ten den studovat, učili se a zároveň si vyměňovali reflexe z tohoto studia, což se rozšířilo i do urbanizovaných oblastí, kde se lidé mohou každodenně fyzicky vidět tváří v tvář.

připravil

Tomáš Koloc

autor není vybíravý

Bouřlivé veselí, girlandy, petardy, tanec, opilé příbuzenstvo, zpěv, moře alkoholu a obzvlášť těžké raní vstávání. Ve filmu i v reálu Silvestrem něco končí a něco jiného začíná, ovšem ve filmu může být Silvestr častěji než v životě základním stavebním kamenem a hýbatelem zápletek, událostí, změn a nakonec dobrých konců. Aspoň většinou dobrých, vždyť kdo by poslední noc v roce čekal konec špatný...

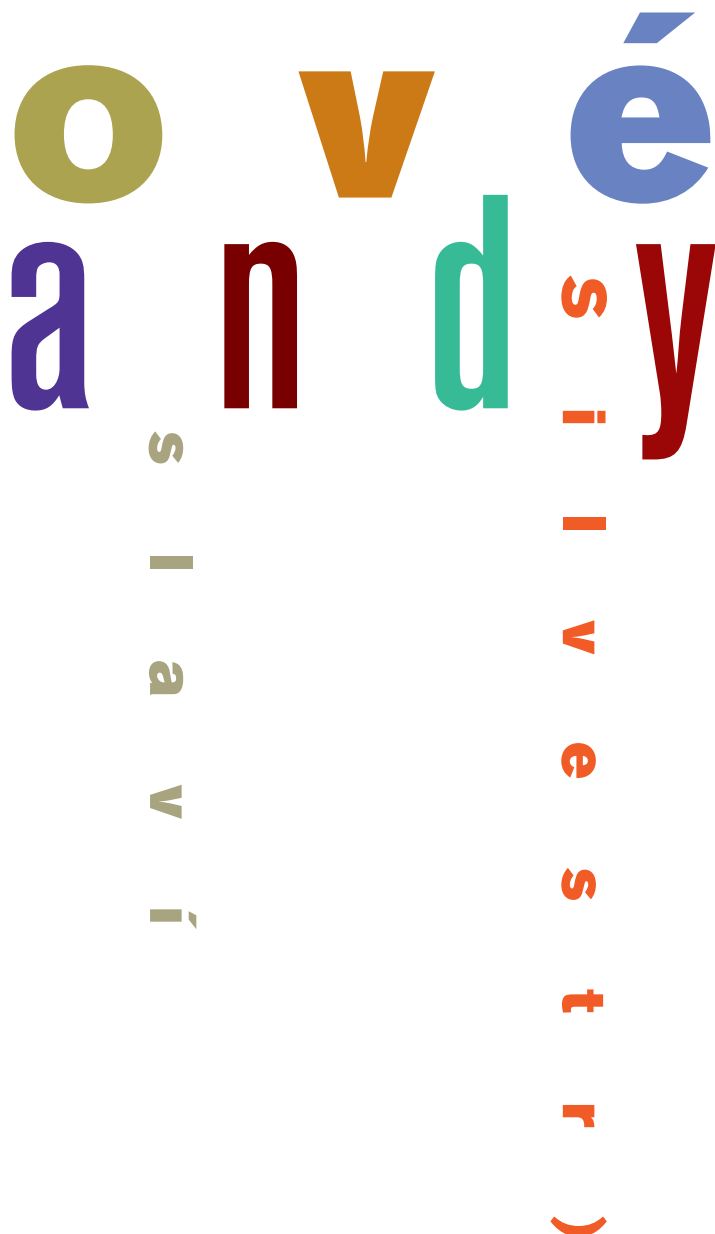
Oslava nového roku není ale pro filmové scénáristy tolik nosná jako třeba Vánoce nebo Halloween. Příběh by zřejmě musel být obzvlášť atraktivní, aby přetrumfl (u novoročních oslav předpokládanou) mlhu alkoholu,

kouře a hlučných zábav. Přesto několik filmů o vítání a uzavírání milénia, století či jen konkrétního roku existuje.

Silvestr je dobrým motivem hlavně pro snímky s hrdiny alkoholiky. Za opilecké výstřednosti se obvykle v novém roce těžce pyká, jakkoliv ve filmu většinou s nadhledem a bez bolestí hlavy.

V Jedenáctém přikázání (1935) Hugo Hass oslavuje nové (dvacáté) století ve společnosti a s kamarády (Jindřich Plachta a Jiří Plachý). Složí doživotní staromládenecký slib, ale probudí se v pokoji neznámé dívky Jiřiny Štěpničkové. Ožení se s ní navzdory slibu a ošemetná zápleтка z bujaré silvestrovské noci se rozvíjí až do léta (a do konce filmu, samozřejmě).

Také hulání, slavicí v čele s Petrem Čepkem Silvestra v Petrolejových lampách, si užívají co můžou. Stará panna Iva Janžurová je přitom v očekávání nových, lepších věcí příštích, kteréžto očekávání ovšem všechny další nové roky smetou.

I v Návratu idiota (1999) Pavel Liška a spol. oslavují na náměstí Nový rok. Snad lepší, snad naivnější, snad aspoň o trochu šťastnější než byl ten, který pro hrdiny filmu právě skončil.

Filmové silvestry jsou obvykle buď megalomansky bujaré (hlavně ty americké) nebo s nenápadně káravým a všudypřítomným varováním typu: proč slavíš sám, změň svůj život, máš poslední šanci atd. To vše je často opleteno jemně magickým kouzlem Silvestrovského večera, posledního dne v roce, kdy už je SKORO pozdě bycha honit. Hrdinova zmučená, většinou nešťastně zamilovaná duše se tu při bloudění v ulicích ráda kontrastuje s veselím kolem. Konfrontaci s kolektivní programovou silvestrovskou radostí se nevyhnula ani Sandra Bullocková, která zjistila že miluje Billa Pullmana (a ne jeho bratra) a stačila se s ním vkusně silvestrovsky pohádat ve filmu Zatímco jsi spal (1995) (to když jí Bill Pullman prudil i o silvestrovském večírku). Celý děj je zasazen do ob-

dobí vánočních svátků a klasický prototyp hodné, osamocené holky odvedle (která ke štěstí, lásce a rodině přijde právě o vánočních svátcích) vzorně dodržuje postupy převážně amerických komerčních snímků.

Schéma

Oslava Silvestra se tedy často stává klíčovým okamžikem rozřešení všech hrdinových problémů. Oslava nového roku je v plném proudu, leč hrdina se trápí (většinou izolován, ale vždy poblíž veselícího se davu), protože:

1. je nešťastně zamilován (Když Harry potkal Sally)
2. se liší od ostatních (Návrat idiota)
3. má jiný, většinou dost zvláštní důvod (nemůže se například dostat přes zeď – belgická Zeď)

Filmy o Silvestru

Existuje film, kde uprostřed silvestrovské noci řadí plejáda postav (v podání hereckých hvězd) ve čtyřech hotelových pokojích v rámci čtyř příběhů (režirovaných čtyřmi režisérskými esy se sympatiemi k americkému nezávislému filmu), které spojuje jeden jediný hotelový poslíček. I když se všechny příběhy odehrávají poslední večer v roce, je tento večer málo důležitý. Poslíček spolu s aurou končícího roku jsou výborným tmelem na čtyři různé příběhy několika podivínských excentriků, vyšinutých čarodějnic, opilých jižanů a dalších (Čtyři pokoje, USA, režie Allison Anders, Alexandre Rockwell, Robert Rodriguez a Quentin Tarantino).

Také amerických 200 cigaret (1999) je film o silvestrovské pařbě s analýzou celé řady komplikovaných vztahů a komplexů. Jak skvělé je řešit, právě když se láme rok!

Jeden z filmových cyklů, který běžel minulý rok na ČT2, se věnoval filmům o novém tisíciletí (např. Kniha života [1998]) a jeho hlavním tématem byly vize světa po roce 2000. Přijde apokalypsa nebo vykoupení?

Ať jsou tedy silvestrovské filmy o oslavách, kocovinách, o rozjímání nebo očekávání, všechny shodně s realitou v sobě nesou nostalgii z loučení a naději z vítání nového, jiného a hlavně – lepšího...dalšího roku.

Irena Prázová

autorka má signaturu

**Jéje,
n o v í
kamarádi!**

**Jéje,
n o v í
kamarádi!**

*J*ujkuli tujkuli, to vám kos nenakukal a sojka nezavrčela – máme fungl nové kamarády! Přišli mezi nás dva kluci, štrápatí uličníci, dva literární časopejscí, Intelektuál a Plž!

...

Tak dobře. Když se vám nelíbí infantilní úvod, pojedu dál postaru. Ale zavinili jste si to sami!

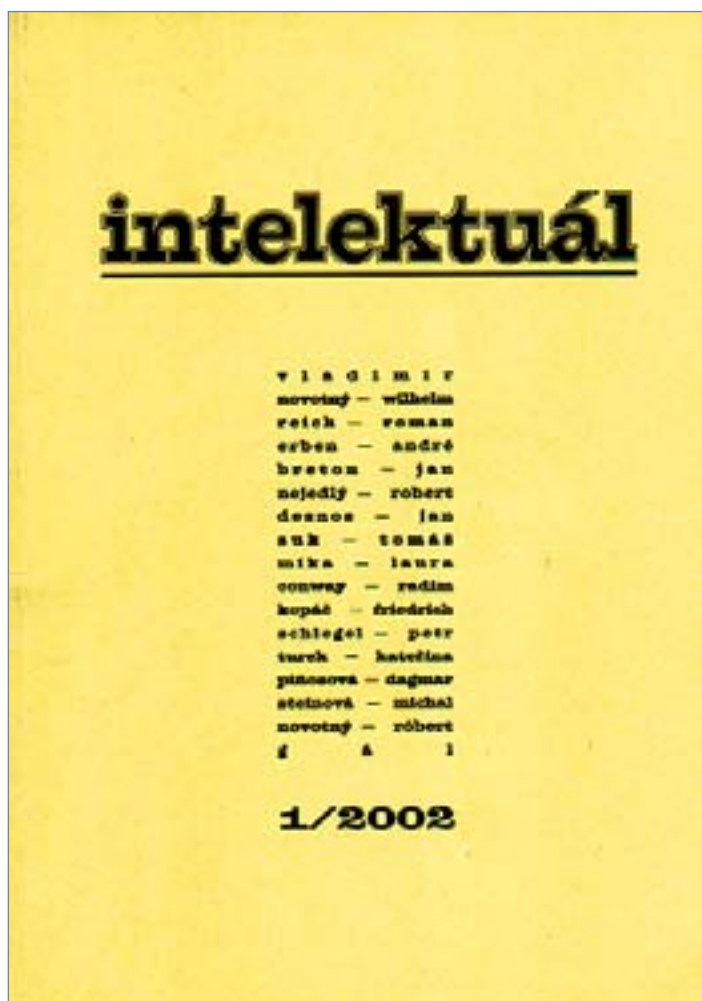
V druhé polovině loňského roku začala vycházet (přinejmenším) dvě literární periodika. Zatímco pražský Intelektuál byl nakladatelstvím Concordia ohlašován už hodně dlouho a vzbuzoval tedy čím dál slintavější očekávání, plzeňský Plž vznikl nějak hezky samospádem a najednou se začal sám rozesí-

lat všude kolem jako celkem roztomilý virus. Jelikož Dobrá adresa ráda hodnotí svou mladší tištěnou konkurenci (starší se bojí), popišme si nejdřív oba časopisy zvlášť a pak je porovnejme.

1 – Kamarád Intelektuál

Projekt časopisu Intelektuál (název vnímejte dle libosti buď jako ironický, nebo jako pitomý) je spojen se jménem šéfa nakladatelství Concordia Aleše Pecha. Ten časopis s pomocí především Radima Kopáče připravoval dlouhé měsíce. Pak ale zaúřadoval groteskní osud a Aleš Pech zahynul při dopravní nehodě. Zdálo se, že projektu je odzvoněno. Nakladatelství a Radim Kopáč ale nakonec přivedli první číslo časopisu-pohrobka na svět a tváří se, že chtějí vydat i další. Jaký tedy je první Intelektuál?

Začnu-li pohledem osobním, pak je úplně jiný, než jsem čekal. Po tolikerém ohlašování jsem předpokládal A4kové, leskle černé pe-

riodikum na křídovém papíře, s výjimečnou grafickou úpravou. Intelektuál je malý, žlutý a dělaný trochu na koleně. To ale nemusí být na škodu, zvláště když víme, že Intelektuál jako časopis začínající jistě nemá peněz nazbyt.

Co se týče obsahu, převážná většina je ho věnována na propagaci titulů z nakladatelství Concordia. Vydávaná díla jsou tu inzerována, citována a jsou z nich otiskovány ukázky. Intelektuál je svého druhu nakladatelským věstníkem, což je typ periodika, který má u nás sice přerušenu, přesto však velkou a slavnou tradici.

Mám-li se zmínit o konkrétních materiálech mimo propagaci nakladatelství, pak za zmínku stojí především úvodní, pro nerusistitu jako jsem já objevná studie Vladimíra Novotného o ženách v ruské literatuře, dále mystizující až alchymizující místopisný článek Jana Suka Cosi jako sen a z jistého úhlu pohledu snad i rozverná a mírně úchylná povídka Tomáše Míky Mám rád malé holčičky, ale nesnáším jejich psy. Na druhou stranu devět (bez ilustrací) stran původní tvorby Romana Erbeny není celkem k ničemu, stejně jako převážná většina rozsáhlejších ukázek z concordijských knih. Většinou se tu nepodařilo z konkrétní knihy vytrhnout to, co se obejde bez kontextu celku. Dvoustrana Výpisky z četby, připravená Janem

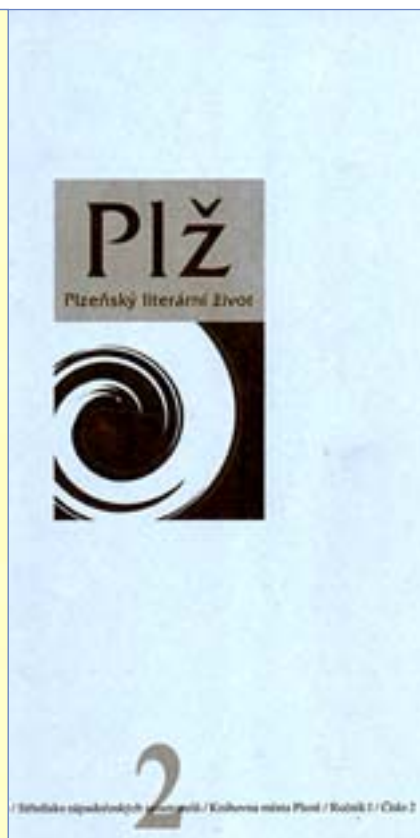
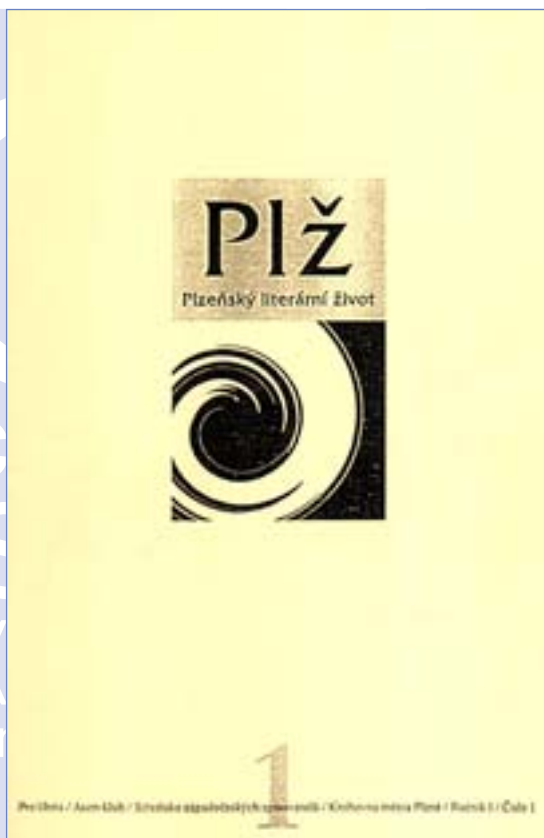
V druhé polovině loňského roku začala vycházet (přinejmenším) dvě literární periodika. Zatímco pražský Intelektuál byl nakladatelstvím Concordia ohlašován už hodně dlouho a vzbuzoval tedy čím dál slintavější očekávání, plzeňský Plž vznikl nějak hezky samospádem a najednou se začal sám rozesílat všude kolem jako celkem roztomilý virus.

Nejedlým, vedle sebe staví fotky nahých vězňů z koncentráku a nahých pornomadon v plné práci. Inu, je to pořád ještě šokující, ale šok se nám stává už příliš obehnaným, než abychom si ho pamatovali. Dvoustrana je nicméně zcela v řádu časopisu nakladatelství intelektuální erotiky.

Intelektuál je tedy slibným náběhem ke kvalitnímu nakladatelskému věstníku. Už v jeho prvním čísle je sem tam co číst, což se o celé řadě časopisů říct nedá. Těšme se na vydání další.

2 – Kamarád Plž

Plž znamená Plzeňský literární život. Plže vyšla už dvě čísla, přičemž jeho šéfredaktorem a činitelským duchem je Vladimír Novotný (ano tentýž, co psal o Ruskách do Intelektuála a co píše i do Dobré adresy). Plž má stejný formát (A5) jako Intelektuál, je o něco užší a jeho grafická úprava je ještě mírně (ale v zásadě opravdu jen mírně) ochotničtější. Plž měl v tiráži prvního, říjnového čísla uvedenu ambici vycházet jako měsíčník, druhé číslo sice opravdu vyšlo

Plzeňský Plž
je naproti
tomu se svou
regionálností
zdá se
spokojen
a poměrně
úspěšně
koná
konkrétní...

Jéje, n o v í kamarádi!

v listopadu, ambice však byla z tiráže odstraněna a místo ní se objevil hrdý nápis „vychází v nákladu 500 kusů“. No, přiznejme, že na časopis spjatý s konkrétním krajem to není malé číslo.

Z obsahu obou dosud vyšlých čísel Plže si stojí za to přečíst zejména exkurzy Ivo Fencla o dobrodružné literatuře (v prvním čísle E. R. Burroughs, ve druhém K. May) a sem tam nějakou původní tvorbu. Svým dalším obsahem je Plž časopisem především regionálním (a na nic jiného si také nehraje). Fejetony Bohumila Jiráska jsou sice laskavé, ale nijak zvlášť jiskřící elegancí, a většina textů autorů z rubrik Vetřelec Plže či Portrét Plže není otištěním v regionálním periodiku ani podceněna, ani přeceněna. Totéž platí o kritické reflexi, kte-

rou časopis poskytuje a která se zabývá také především kulturním děním v regionu.

Součástí každého z čísel Plže jsou doprostřed vetknuté Listy Ason-klubu, (plzeňského literárního sdružení) které otiskují nabídky literárních soutěží, komentují to, co bylo o plzeňských autorech kde psáno a informují o různých literárních událostech v regionu konaných.

Jací jsou naši kamarádi

Máme-li srovnat Plže s Intelektuálem, pak je nezbytné umístit je do konkrétního prostoru. Zdá se, že Intelektuál je časopisem povýtce pražským v tom, že jakkoliv je spjat se zcela konkrétním pražským nakladatelstvím, rád by se stal časopisem oslovujícím publikum prostorově neomezené. Je dělán tak, jako by se chtěl stát časopisem „velkým“. Plzeňský Plž je naproti tomu se svou regionálností zdá se spokojen a poměrně úspěšně koná konkrétní, mravenčí a včelí a vůbec i všemi jinými užitečnými zvířaty ometaforovatelnou drobnou práci, která bývá tak často podceňována. Zásadní koncepční rozdíl mezi oběma časopisy je tedy především v míře ambic. Oba nové tituly jsou ale sympatické (což neříkáme jen proto, že jsou s nimi spojena jména kolegů) a nezbyvá než doufat, že se jim podaří přežít.

Štefan Švec

autor chce být ponocným

O

čem
se
(ne)
mluvíŠOSKY¹³
(Šofarovy fotosky)Protože
romantismus
– to je
poslání.

Jsem z tak staré doby, že si ještě vydržuji fotoalbum, vlepuju do něj fotografie, neboť tak šel život... Mimo svých osobních snímků však přechovávám i ty, se kterými nemám nic více (ani nic méně) společného, než že k nim mám vztah...

Zkouším vás, zda to vydržíte ještě jeden rok. Já mám fotek dost! Jak vzkazuje (a oznamuje) dětem význačná česká pěnice Dáda ve svých pořadech, když se ukáže na obrazovce jeho fotka: Felix Slováček, poslední romantik. Tahle podobenka je stará víc než 30 let, ale je to pořád Féééelix. Kdyby nefoukal skrz bambusový plátek, mohl by udělat kariéru v italském filmovém průmyslu. Je to prostě džezovej chlapík, který se stále drží svého kopyta – nezakládá strany, nebojuje za deštné křoví ve Stromovce, nepřivazuje se na pun-

kových koncertech řetězem k zesilovačům. Jen si duje. Podle staré, ale platné věty: Duj větře, duj! Ale i romantik musí vydělávat mrgle, protože být romantikem na chvíli (jako třeba Mácha), to je srabovina, to umí každý. Romantismus, aby měl smysl, musí mít tu svoji úsečku v přímce Života delší, romantismus se musí trochu prožít, v romantismu mohou být i chvíle, kdy se daří a slovo samotné je vyprázdněno. Protože romantismus – to je poslání. Romantikovo poslání je být Felixem!

K a f e

By

H r u b é

P o p r v é

„Slečno, nedala byste si kávu?”

Malý, lehce připlešlý, výrazně plachý třicátník. Zpoza kulatých a notně upatlaných brýlí na mě hledí nesmělé, téměř ustrašené oči. Ale já přece nemůžu, vždyť já přece nechci chodit s pány na kávu. Co je to za prapodivnou situaci? Řekne se káva. Budiž. Ale já stejně kávu nepiju. No tak bych si dala čaj. Vždyť je to poměrně standardní situace. Nepiju kávu, tak si dám čaj. Třeba. Nebo něco ostřejšího. Konec konců se to dá vyřešit i džusem. Ale ta situace!

Proč mám chodit s cizím chlapem na kafe? Za tím vždycky něco je. Říká se to. Vybízí to k tomu. Snad to i dokonce probíhá vždy naprosto stejně. Muž si vyhlédne dívku, která někde stojí, bloumá nebo čeká, někdy sedí, někdy i čte a někdy i něco. V okamžiku k ní přistoupí a řekne Slečno... a... kávu. Nemohu si pomoci, ale vždyť je to tak průhledné! Jako kdyby řekl, slečno fakt se mi líbíte, chci vás poznat blíž a třeba z toho něco bude. Přátelství, vztah. No tak kruci proč ne? Nebo jako kdyby řekl, slečno, zrovna nemám jasno v tom, co chci dělat. Je to trochu sport, dáš si kafe, já si dám kafe, situaci zahřejeme, vyměníme sympatické šťávy a když bude konstelace příznivá vášně se rozežřejou a my skončíme společně v posteli. Někde, u něj, v hotelu? Bože, to je situace!

Kdyby to třeba takhle řekli. Ať je vymetýno, jasno, tváří v tvář. Mohla bych si alespoň vybrat. Tohle jo, tohle trochu, tohle jindy. Nikdy! Ale oni zas to své matoucí Slečno... kávu. Člověk pak řeší vzorce, samé vzorce.

Muži zvou ženy na kávy. Ale já nemůžu. Vždyť já vím, že to nechci. Nuda, šed' – šed', dokola.

m o ž n á b u d e
n i c n e b u d e

A já mám doma miláčka. S muži se chci seznamovat jinak.
A i kdybych šla, proč se mám vzpírat.

o n i c n e j d e
za r u č e n ě j i n é

On si bude chtít popovídat, rád se seznamuje s lidmi, presum-
ce nevinu. Snažím se a nejde to. Kdyby to alespoň řekli jasně, rov-
ně. Ale oni se totiž také rádi překvapují.

nejde to ty c h l a p i

Řeknou si – zkusím tohle, a ono z toho vyleze něco jiného, ně-
co co jsem nečekal.

D o b r o d r u ž s t v í
p l e t k y

Ano, řeknu, ano, ale nejprve se zeptám proč, tedy jeho se ze-
ptám proč mám s ním jít na kávu, a podle míry rozpaků se roz-
hodnu. Třeba ta cesta do toho konkrétního café. Trapnost, samá
trapnost. Něco se bude asi povídat. A taky nejspíš budou padat otáz-
ky. On bude chtít být milý, hlavně zajímavý, důsledně nenátlakový,
prostě se tvářit, že naoko o nic nejde. Běžná věc. A já už budu od
prvního kroku směřem za kávou, vlastně za čajem, převracet v hla-
vě obrazy, proč to všechno dělám, co je touha a co zbytečnost. Bu-
du přesypat z jedné hemisféry do druhé střídající se pocity, že jdu
proti konvenci,

n e j k o n v e n ě j š í
ř e š e n í

že na tom nic není jít s někým na kávu (hlavně si nesmím dát pivo),
až postupně zesílí přesvědčení, co si vlastně myslím o co půjde, na-
ivka miliónová, co si chce brázdit na vlnách vzrušení a uměle na-
vozované touhy. Naivka za všechny prachy, co je přesvědčená, že je
na to silná dost, lákadla odmítá, úskoky prohlédne, jde za svým
a odejde včas. No jo, pak ale zjistí, že pije čtvrtý grog, muž naproti
za stolem pojednou zmužněl, pod nenápadným svetrem odhalil cir-
kusáckou košili a začíná vést násilnicko-oplzlé řeči. A je tma a v ka-
várně už nikdo. Čas se smrštil, zmizel a pak se nechal vidět.

za h u č e l
d ě l o b u c h

Ale tenhle malý, co stále ještě pomrkává pod brýlemi a čeká od-
pověď na svoji otázku. Jak dlouho se odhodlával, než mi to řekl?
Kolikrát si to propočítal na prstech a utřel zpoceně dlaně do zadku
kalhot? Kolikrát vykročil a zaplul zpět? A hlavně kolikrát tuto Sleč-
no? někomu položil? Třeba je to dnes po třiatřicáté a zařeknuté. To-
tiž že naposled. Třiatřicet otázek a ne. A taky ne. Znovu ne. Proč?
Trénoval to zas a zas, hledal chyby a chtěl to. Zná a zkouší tu odpo-
slechnutou, viděnoušlyšenou Slečno...

Neodmítnu ho a dám si klidně kafe latté a budem si povídat.
A vyroste naděje, že i po třiatřiceti odmítnutích, řekne jedna ano.
Udělám to pro něj. Budeme si povídat třeba i o tom, o mně, o něm,
o tobě miláčku.

Řeknu ano, a vyroste naděje. Hledím
mu odhodlaně do očí, vědoma si svého no-
vě nabytého postoje, fandím mu. Ano.
Vtom malý muž s brýlemi odběhne a přiná-
ší mi kávu s cukrem na podšálku a vzápětí
se kolébavým krokem vzdaluje obsloužit
další hosty.

**Naivka za všechny prachy, co je
přesvědčená, že je na to silná dost,
lákadla odmítá, úskoky prohlédne,
jde za svým a odejde včas. No jo,
pak ale zjistí, že pije čtvrtý grog,
muž naproti za stolem pojednou
zmužněl, pod nenápadným svetrem
odhalil cirkusáckou košili a začíná
vést násilnicko-oplzlé řeči. A je tma
a v kavárně už nikdo.**

Ne

dobradeska.cz

ová deska Michaela Kocába nazvaná velmi nepříznivě (ovšem geniálně) Za kyslík přesně vystihuje nejen to, kam až může takový legendární rockový padesátník dojít, kde jsou, respektive nejsou jeho meze. Kocáb totiž je jak známo jedním z nejbližších „našeptávačů“ Václava Havla, i když bez oficiálního titulu, a odchází-li nám pan prezident do důchodu a přes všechny spory, zda je to dobré či ne, bude díra po něm velmi patrná a s tím výrazně pocítíme (my, uměním posedlí) i prázdnotu po jeho svitě. Havlův „kroužek obecné pravdy“ zahrnoval lidi s velmi jinými než všeobecnými názory – a tak přestává být Hrad a přilehlé altánové okolí centrem živlů nejnevypočitatelnějších, s Michaelem Kocábem přednostně. Kocáb neodložil ani v politice svoji image tvrdého rockera – přitom spatřil-li obyčejný člověk jenom letmo záznam i třeba nových koncertů Pražského výběru, musel se zděsit, co je to za blázna (zvláště při písničkách předváděných ve známé gumácké masce hraběte Ropotáma), a Kocábovy preferenční volební hlasy rázem mizely. Co ale říct na to, když tento jinoch (neboli jiný hoch) v době poradovství pro prezidenta republiky nazpíval šklebivé a jinak pitvořivé písně na skvělou dětskou desku Bu Bu Šou – anebo nyní, kdy vydal album písní zahalených tak moderními rytmy, že je to skutečně lahůdka pro fajšmekry, kočkopes v nejlepším slova smyslu, kde mladí nevydýchají klasickou strukturu skladeb à la Laterna magika či ujetostí pražskovýběrních – a ten stařík načekaný u reprobeden značky Tesla na Hraběte X či tak něco zase sotva vklouzne do poetiky houseové mládeže. Zkrátka – Kocáb žádný zakyslík není.

Slovní hříčka kyslíku odděleného od předpony za však nejlépe vystihuje, o co tu jde: Kocáb bojuje za vzduch, nejen čerstvý a jiný, jak by se mohlo zdát, ale vůbec za ja-

kýkoli. Texty jsou po většinou pochmurné (i když se z nich nikdy nevytratí půvabně specifický styl Kocábova humoru), hudba jakbysmet. Taková house party také není nic veselého – účelem linoucích se monotónních zvuků je vžít se pod kůži hudby a skrze ni i do sebe sama, očistit se od špatného, zhluboka se nadechnout, žít nově. Kocáb ale k tuctovému základu nabízí navíc bravurně zkomponované skladby a tisíce vychytávkových detailů, které vám budou dlouho unikat. Každá jednotlivá píseň má v sobě nesčetné odkazy chtěných či nechtěných, na vlastní projekty či na určitá hudební specifika domácí i zahraniční. Slyšíte Bowieho, slyšíte Oldfielda, slyšíte Rachmaninova...

Podíváme-li se na desky, které Kocáb za čtvrt století vydal, ukáže se nám nejen jasná linie vedoucí k Za kyslíkovi, pochopíme ale hlavně onu rozmanitost desky. Kocáb debutoval jazz-symfonickými skladbami původního Pražského výběru, které mají málo co společné s čímkoli; i na Za kyslíkovi alespoň vzdáleně zazní. Jazz klasický si vyzkoušel na dvou deskách Evy Olmerové, které dirigoval a nabídl i vlastní písně. Klasický Pražský výběr již s Michalem Pavlíčkem pak získal dvě poměrně odlišné polohy: tu první, na přelomu 70. a 80. let, tvořily přímočaré vypalovačky zemitého rázu, ocesané na nejnutečnější aranže, velice tvrdě předvedené, těžce depresivní a celkovou atmosféru doby i nezávislé hudby vystihující (známým znakem těchto písní byla svahilština, do které se PV halil na protest proti cenzuře – v textech nic tajnosnubného nebylo, cenzura však šlela, zvláště když PV způsobil mánii v samoučení svahilského jazyka, po němž již mnohde politické výlevy následovaly, prakticky však nepostihnutelné). Druhá poloha následovala v polovině 80. let, mnohem více popová, ale jestliže ta první vykreslovala undergroundového živla, nechtě-

né dítě doby, druhá velice kritizovala společensky ožehavá témata. Taková byla i sólová deska Michaela Kocába Povídali že mu hráli. Reinkarnovaný Pražský výběr v 90. letech kombinoval obě polohy, k zemitosti té první se ale více vrátila vrcholná deska Běr. Kocáb s Pavlíčkem mezitím spolupracovali s Laternou magikou, pro kterou vytvořili velice působivé skladby (Černé světlo), podivuhodné symfonie někde tiché a pomalé k nevydržení, jinde šíleně rozjeté. K tanečnosti se dostal Kocáb poprvé na projektu Velvet Revolution svých žáků Kympla a Koláře, posléze vznikl taneční remix skladeb Pražského výběru a před dvěma lety debutová deska Kocábovy dcery Natálie Fly Apple Pie. Za kyslík tuto sílicí taneční inklinaci završil.

O tanečnosti Za kyslíka není pochyb, nejsem však v tomto směru natolik zběhlý, abych hodnotil její hloubku či kvalitu. Uchem všedního posluchače zdá se mi moderní styl přesně vystižený, nejen hudební konstrukcí, na které se podílel právě Tomáš Kympl (společně stvořili úchvatné smyčky a přesmyčky), ale i zpěvem (např. klasické sborové zopakování a zdůraznění některých slov, jak je to zvykem u chlapeckých skupin – to je ale evidentně parodický okamžik, jinak je modernost brána skutečně vážně; mnohé melodické linky jsou ale skutečně dnešní a bezpochyby „in“) nebo texty (často „rapované“ odsudky dneška – větší ale sklouznou ke klasické kocábovské „self-depresi“). Taneční jsou nejvíce úvodní písně Hřbitov a Život je nářez – tam se poprvé jako pěvecký partner objeví i Natálie Kocábová: společně si „vystřelí“ z Buty a v neskutečně propojeném odkazu zároveň z bin Ládira a ne-Dvojčat. Ani Havlův poradce tedy nezůstal ušetřen mediální masírkou a antiamerických pocitů – naopak veliký strach dnešního člověka, co se ještě stane, velmi negativisticky probral písní Teror (ne-

čekejte ale žádnou angažovanost – čtete mezi řádky a vciťte se).

Melodicky geniální zpěvové linky, které skutečně symbolizují Kocábův um a jeho nejpravější styl, mají náhodou dvě tematicky podobné písně Hřbitov (refrén kombinuje klasiku Pražského výběru s něčím úplně nepoznaným) a Urnověj háj (kde sólový zpěv podtrhuje ohromující kocábovský sbor). Patrně dosud nejmistrnější Kocábova skladba a titulní píseň Za kyslík, ač zcela novátorská, náladou neskutečně sedí k jeho slavnému hitu Pán výtahů (tam trochu zapadá i šíleně pomalá a skeptická Noční můra). Za kyslík má absolutně vrcholnou aranži – šeptavě drsnou a skřípavou Kocábovu zpověď obklopují výkřiky v cizích, možná neexistujících jazycích a emocích, velmi prosté varhany a nenápadnou basovou linku a bicí psychotickým způsobem přerývají výpady Pavlíčkovy kytary drásající skutečně vše emotivní v posluchači. Pavlíček se kytarově podílí na dobré polovině písní, některým dodal dokonale čistý akustický doprovod, jiné pročechrává svými neskutečnými rify, ale Za kyslík je pro všechny zúčastněné vrcholem.

Kdesi na půl cesty mezi Pražským výběrem a novým stylem stojí písně Teror (vše je nesrovnatelně jiné, Pavlíčkovy kytarové bučení však má jasný zdroj, podobně jako Léta běží) a Bez řetězu, bez otěží (snivé „Kdyby jenom tušili“ ve vrcholu ovšem halí art-rockové klávesy, jedním slovem VELKÉ, sílicí vrstvené varhany à la Genesis).

Za kyslík není prostý výcuc tuctucu – těch opravdu tanečních písní je zde vlastně velmi málo, jiné mají jen jakous takous aranži, u které díky rytmu neusnete, ačkoli jde v podstatě o velice jemnou skladbu. Noční můra je skutečně zvláštní kombinací a reminiscencí Laterny magiky a operně jazzového Pražského výběru prvních let. A songy, které jsou jistě „ukradeny“ z neu-

stále se odkládající desky Pražského výběru zde také nechybí: mnohé má Hřbitov (s nádherným odkazem na slavný recitativ „Starosta!“ Snaživce na druhé desce a zároveň běrovským stylem vokálních podrefréků „Hau! Hau! Hau!...“, jenže zároveň je zde piánové sólo navazující na skutečné jazzrockové začátky PV), Chci tě stejnou je hudebně příbuzné s Jak já jsem línej na Běru a zároveň stejně „jinak“ poeticky zamilované jako Magdaléna tamtéž. Absolutní výběrovskou špici pak tvoří Tržní den, který oplývá úchvatně vtipným textem („V supermarketu potkal jsem Markétu ...Něco mě táhne do OBI, asi mám tržní období“ apod.) a zvláště kolovrátkovsky se opakujícím refrénem („Má dáti dal – kasacink!“) jakož i zpěvem, na kterém se podílel tradičně prdlý Vilém Čok.

Úplně mimo stojí píseň Tak to přeci nejde říct, jediná, která nepatří zcela Kocábovi (text napsal Michal Horáček). Milostného duetu se s Kocábem komicky zhostil Dan Bárta, který předvedl ještě jemnější hlasovou polohu než na svém Illustratosphere.

Kocábův psychiku silně narušující projekt našťěstí uzavírá typický tuctucový bonus a veliká legrace DJ Makakaka s nonsensovým textem malého Kocába juniora. V písni se vyřvou, respektive vyblbnou všichni, kteří se na desce podíleli, a zvláště zde jde o velikou zvukovou skrumáž ve stylu hutných pozadí skladeb Pražského výběru, včetně domnělého svahilského žbrblání.

Závěrem: nejvřelejší doporučení pro všechny nezakyslíky!

Petr Novotný

autor už je tu zas

Michael Kocáb: *Za kyslík. 53 minut. Vydalo Sony Music Bonton v roce 2002.*

cisterny

duo duo cisterny

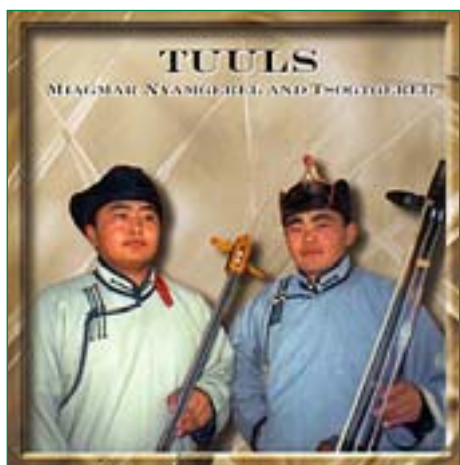
Hned ze začátku jednu lahůdku - na Slovensku vychází časopis *Vlna* (www.vlna.sk). K 8. číslu, věnovanému Polsku, vyšlo jako příloha cd skupiny **Molr Dramaz - Boazeria**. V čísle je rozhovor s jedním (ze dvou) členů, s Wojtkem Kucharczykem. Co říci k 19 skladbám? Folkově industriální techno. To je teda věc. Blíže viz www.molr.terra.pl.

Britská skupina **The Waterboys** je další z těch, které je možno zařadit do bedničky s názvem keltský rock, nebo aspoň je jím ovlivněna. Skladatel, zpěvák, kytarista, student angličtiny a filozofie Mike Scott (opravdu Skot z Edinburku) prošel nějakými punkovými partičkami, pak přesídlil do Londýna a založil zde kapelu, které dal název podle verše ze skladby Lou Reeda *The Kids*. První desku natočil ve dvojici s multi-instrumentalistou Anthony Thistlethwaitem a nájemnými muzikanty. 8 skladeb vyšlo v r. 1983 a žádná pecka to nebyla, nicméně už zde je např. zajímavé používání saxofonu. Desky z přelomu 80. a 90. let jsou ještě daleko. Po první nahrávce se kapela rozrůstá a prochází i personálními změnami. Za 180 korun z Národní to je dobrá vsázka na to, abych to příště s *Waterboys* ještě zkusil.

Roxy Music můžu. Je to díky jejich 3. řadové desce *Stranded* (1973), kterou jsem donekonečna točil na cívkovém magnetofonu. Nejde o nic jiného než o mimořádné setkání artrockových vlivů s bizarním glamrockem, new romance, s vizuálním divadlem, s vaudevillem, s opět potolikrát opakovanou anglickou scénou malých městských divadel. Kapela, ve které se se-

šli Bryan Ferry, klasický, bluesem ovlivněný rocker podivuhodně rozlitého hlasu, s experimentátorem, destruktivistou tónů, Brianem Enem (ten opustil Roxy po druhé desce a pak jsme ho potkávali u všeho zajímavého, co ve světě posunovalo bigbít dopředu, vždy o jednu koňskou délku dříve, než jsme to mohli pochopit my normální smrtelníci; stačí připomenout jeho projekty ambient music nebo známé hlasy z *bushe* /*My Life the Bush of the Ghots*/, na kterých spolupracoval s Davidem Byrnem). *Manifesto* je řadovka **RM** z r. 1979 a už sice nemá ten náboj jakéhosi futurismu a fauvismu, ale Ferryho poznáte hned, trochu jako herec Postránecký, kterému sekunduje Phil Manzanera, druhá hlavní Roxy postava po odchodu Ena. Od r. 1983 se kapela už neschází, ale výběry vycházejí pořád a Ferry se činí i jako sólista.

I o **Tomu Robinsonovi** jsem už kdysi psal. Byl jedním z těch, které ke mně zavála nová vlna - *The Stranglers*, *XTC*, *Television*, *Tom Robinson Band*. Anglický chlapíček je nejen multiinstrumentalistou (umí i na hoboj), ale i ve veřejném životě se s tím nikdy nemazlil. Patřil vždy k velmi levé scéně (i když v Anglii být levý, co to asi znamená? viz Cutler apod.) a bojoval i za práva homosexuálů. Ze začátku o jeho kapelu, která vznikla v zásadním r. 1977, pečovala firma Cooking Vinyl (a tím už je řečeno vše). A největší hit *2 - 4 - 6 = 8 Motorway*. Pak se kapela rozpadá a Robinsom zakládá kapelu *Sector 27*, spolupracoval s Gabrielem a Eltonem Johnem. Na začátku 80. let odešel do Německa a začal vydávat i sólové desky. Ko-

duc duc duc is ster rny duc duc

lem r. 1983 „sestrojil“ kapelu *Crew* a právě cd *Tom Robinson and Crew – live – Midnight at the Fringe* poslouchám. Deska byla natočena v r. 1983 a byla vydána až o 4 roky později, obsahuje dva Robinsonovy hity z 80. let – *Atmospherics* (kde je autorství dělené mezi Gabriela a Robinsona) a *War Baby*, **Robinson** zde zpívá i mnohokrát pokoušený song dvojice Brecht a Weill – *Surabaya Johnny*. 10 písniček za 180 korun je slušný počinek, celkový sound velice připomíná Stinga z období jeho prvních dvou sólových desek – a není to jen dáno zabarvením zpěvákova hlasu.

Emerson Lake Palmer čili **ELP**, na gymnáziu mnohými poslouchaná muzika, vyšší standard, art music, balancují na hraně vážné hudby, a hlavně patří k tzv. super skupinám. Keith Emerson, varhaník z *Nice*, Greg Lake, zpěvák a kytarista, se chtěli spojit ještě s Jimmie Hendrixem a jeho spoluhráčem Mitchellem. To nevyšlo, tak se k nim připojil bubeník Carl Palmer z *Atomic Rooster*. První deska, podle jmen členů, z r. 1970 měla obrovský úspěch, druhá *Taurus* taktéž, i třetí, *Obrázky z výstavy podle Musorgského*. V polovině 70. let už má každý svoje vlastní sóloprojekty, tak si vymyslí dvojalbum, na kterém každý z nich má svoji stranu (plus čtvrtá – společná). V r. 1976 vychází pod názvem *Works, Vol. 1*. O tři roky se kapela rozpadá definitivně, aby se pak v 90. letech zase dala dohromady. *Works* na dvojcd jsem zakoupil ještě zabalené za výtečných 299 korun v regálu se slevami v té malé prodejně na Václavském náměstí, ne daleko sochy našeho státního světce.

Emerson zde nabízí *Piano concert no. 1*. se třemi větami (18:18), Lake 5 skladeb, které mu otextoval P. Sinfield, považovaný za dalšího člena Krimsnů, Palmer tu má 6 skladeb, se kterými mu místy pomáhal Emerson, a ELP dohromady hrají 2 kousky, včetně *Fanfare for the Common Man*, což je skladba podle Aarona Coplanda. No, přiznávám se, že ani po 25 letech mě to nějak nechytá. Pro mě vyžilá věc, nabubřelá, bez drajvu, tohle pouštím dál, nemusím mít. Zaznamenám, ale nemusím...

Poslední cd z dnešní várky jsem nekoupil ani v bazaru, ani ve výprodeji, vyměnil jsem ho za láhev vína. Ano, i to se může stát! **Tuuls – Miagmar Nyamgerel and Tsotgerel...** Co by to tak asi mohlo být? Nejspíše dva bratři (1972, 1974) z Mongolska, z města Hovd, hrající na dvoustrunné nástroje a zpívající oním hrdelním hlasem, využívající alikvotní tóny. Nečekejte ale žádnou etnošku, tohle je příjemně udělaná hudba. Chlapci se dostali do stejné přihrádky, kde už mám **Kongara-Ol Ondara** s jeho *Back Tuva Future* nebo dvě cd u nás známé **Yat-Khy**. 11 skladeb, některé původně lidové, další umělé lidové. „Druhý tón“ vzniká silným výdechem z plic a Mongolové, Tuvinci a další k němu přišli tím, že napodobovali „svist větru a zurčení vody“. Jedna z evropských alternativ k tomu je jódlování (což je, jak jsem tuhle zjistil z rakouského televizního dokumentu, také nesmírná věda). Říkám k tomu ano a pokouším se mručet...

Jakub Šofar

autor už je tu zas

Básník jede do Rajchu

Na Vánoce 2000 mě můj italský přítel Tindaro pozval do Berlína, kde tou dobou bydlel se svou švýcarskou manželkou Sárrou, která na Svobodné univerzitě v Berlíně studovala španělštinu, latinoamerikanistiku a indiánské jazyky. Byla to tehdy po třinácti letech moje první cesta do zahraničí, nepočítaje v to to, když jsme v šesté třídě na lyžařském výcviku v Krkonoších zabloudili na polské území, a nepočítaje v to zabočení hlavní silnice na rakouské Moravské pole a do slovenského Záhoří během cyklistické túry po Moravském Slovácku. Poprvé jsem byl v zahraničí v devíti letech, když odborová organizace základní školy ve Všetatech pořádala zájezd do muzea porcelánu v Míšni. Živě si vzpomínám na ten zvláštní okamžik po přechodu hranic v saské vesničce Bahratal, kde jsem v samoobsluze zjistil, že všechny nápisy i lidé kolem jsou v neznámé cizí řeči a to bez titulků. Když o svých tříadvacátých narozeninách nastoupím v deset hodin večer poprvé do mezinárodního autobusu se záchodem, zmocní se mě podobný pocit. A pak se z reproduktorů nad našimi hlavami ozve projev řidiče. „Liebe Reisende, vážení cestující, Guten abend, dobrý večer. Sedíte v autobuse do Berlína. Každý máte právo na jednu deku, ale jelikož většina dek byla rozkradena a jejich aktuální počet je pouhých jedenáct, budete si je muset rozdělit, jak umíte. Pokud budete mít stížnosti, ohledně, že si nemůžete natáhnout nohy, tak si je prostě nenatáhnete, protože autobus je to německej, typu mercedes, a v tom to nejde. Glückliche Reise, Šťastnou cestu, Nazdar!“ A jede se.

„To by mě zajímalo, kde udělali soudruzi z NDR chybu?“ ozve se motorestem za Teplicemi, kam jsme se přišli vyčůrat. Když jsme vyjžděli z Prahy, začali v televizi dávat Pelíšky a jak jsem viděl, koukal na ně asi celý národ kromě mě.

Procházíme bývalou celnicí.
Někdejší celní budky jsou umně
zadaptovány na krámky ruských
čepičářů. Při pohledu na matřošku
s obličejem Ericha Honneckera si
vzpomenu na zarámovaný obrázek
téhož, který oficiálně visel v jedné
cukrárně v Míšni, kam jsem si před
třinácti lety přišel koupit limonádu
a vystrašila mě jakási řvoucí
bezzubá stařena, kterou jsem
v souladu se vzděláním tehdejšího
devítiletého kluka z ČSSR
považoval za dozorkyni
z koncentračního tábora (později mi
bylo přeloženo, že chtěla zálohu na
skleničku).

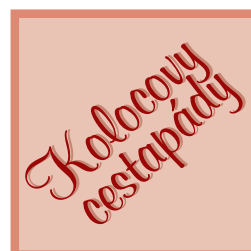
„Stříleli za války do vzduchu!“ vyhrkne Bolek Polívka a podívá se na Vietnamce, který za mnou stojí ve frontě na limonádu a šikmýma očima hypnotizuje obrazovku. Přes okno motorestu je vidět protější hotel, který má prosklené výlohy jako obchodní dům Máj a v nich se vystavuje jedno z mála zboží, které bych i při své notorické averzi vůči jakékoli podpoře volného trhu byl schopen koupit: dívky několika barev v modrých latexových šatech s červenými lodičkami na nohou. Myslím na ně ještě po přejezdu hranic (kde nám celníci sebrali spolecestujícího, Španěla), když pozoruji slovanská jména měst na výjezdových cedulích dálnice z Drážďan do Berlína: Kamen, Piesky, Tchernitz, Trebitz, Bukow, Trebbin, Lieskau, Glasow, Nowawes, Wulkow. Zjišťuji, že nejen rozumím, co znamenají, ale že některá z nich dokonce znám. Do uší mi z walkmana, věnovaného pod stromeček kamarádem Jarmilem, hraje ryčná německá popová melodie, připomínající rytmy le-

gendární východoněmecké skupiny Puhdys, která na hranicích okamžitě vystřídala ČRo 2 Prahu. Tam se vysílal rozhovor s malířem Vladimírem Komárkem o jeho lásce k pravoslavnému ruskému chorálu. Snažím se přeladovat stanice stanici a zjistím, že na rozdíl od domova dokážu naladit Polsko, Itálii a jakýsi srbochorvatsky mluvící kanál.

Cesta k ceduli Willkommen in Berlin trvá poměrně krátkou dobu. Mnohem delší je cesta do středu Berlína. Užasnu, když zjistím, že místo sídliště, které jsem znal z periférií Prahy, je Berlín obalen jednou obrovskou vesnicí dřevěných rodinných domků po vzoru seriálu Báječná léta a za každým oknem stojí Mikuláš s blikajícíma očima nebo přinejmenším vánoční stromeček s fosforeskujícím vyplazeným jazykem. Stejně dlouho trvá, než se na autobusovém nádraží potkám s Tindarem, který mi přijde naproti jako vždy pozdě. Než přes celé město v půl šesté ráno dojedeme do západní čtvrti Kreuzberg, je už podstatné ráno. Tindaro

mě uloží do postele pro hosty, kde v mých nohách spí jeho kocour Garibaldi.

Poprvé v životě jsem se probouzím v zahraničí. To, co mě donutí procitnout, je ranní modlitba kreuzberského muezzina. Většina obyvatel Kreuzbergu jsou totiž Turci, kterým patří i klasicistní dům, v němž Tindaro se Sárou bydlí. Dívám se na nástěnku na chodbě, na které visí program jakéhosi berlínského kina Balás a z jeho obálky na mě kouká zbědovaná tvář Pavla Lišky v hlavní roli Gedeonova filmu Návrat idioty. Tindaro jde pro braniborské plnotučné mléko (Vollmilch aus Brandenburg) v ne-

průhledných hnědých skleněných láhvích. Když se nasnídáme, vycházíme s Tindarem do ulic. Sára zůstává doma, protože spí.

Do tváří řeže mrazivé prosincové ráno. Teď mi zas Berlín připadá skoro stejný jako Praha, neboť pobočky Saské banky a obchodní dům Migro už v Praze za těch jednáct let také máme. Berlín je snad o něco čistší, ale zato jsou tu častější grafitti na všech zdech, což se zvláště špatně vyjímá na krásné barokní lékárně, která stojí na rohu Tindarovy ulice. Vstupujeme do metra, které mě překvapí. Je mnohem zašlejší než to jediné, které znám z Prahy, ale asi není divu,

protože berlínský U-bahn je o dobré půlstoletí starší. Skoro na každém schodu (v Berlíně nejsou jezdící) stojí jeden pouliční hudebník a většina z nich je ruského původu, což zjistím záhy poté, kdy se rozhodnu si s bratry popovídat. Uteču tedy radši k novinovému stánku, který stojí uprostřed kamenného ostrůvku mezi kolejemi a prohlížím si noviny. Jedna pětina z nich je německých, ale ty mě nezajímají, protože německy neumím. Mnohem víc mě svým exotickým jazykem zaujmou noviny turecké. Protože ale cítím potřebu si přečíst něco, čemu bych aspoň trochu rozuměl, vrhnu se na ruská, srbská a chorvatská periodika a zjišťuji, že to nejsou noviny dovezené z mateřských zemí, jak jsem si původně myslel, ale berlínské lokální deníky. Fakt, že na stánku převažují slovan-ské noviny mě naplní jistým pocitem kmenové hrdosti. Tu ale přehluší Tindaro, který mi sdělí, že pro mě včera koupil celodenní lístek na městskou hromadnou dopravu, ale mezitím ho napadl zlepšovací návrh. Můj ce-

lodenní lístek si vezme on, zatímco já pojedu načerno. Když mě chytí, nebudu umět mluvit žádným Němcům srozumitelným jazykem, pouze jim podám papír s Tindarovou adresou a on už to vyřídí. Užasnu nad kvantitou penza české národní povahy, která italskému Švýcarovi zůstala za nehty po pouhém dvouletém pobytu v naší vlasti.

Nastupujeme do metra. Podle předchozí dohody se neznáme. Když se však mé oči opět hladově ulpí na nesrozumitelných nápisích a reklamách ve vozu metra, Tindaro se ke mně nenápadně přitočí a česky povídá: „Dávej přece pozor!“

„Na co?“ ptám se.

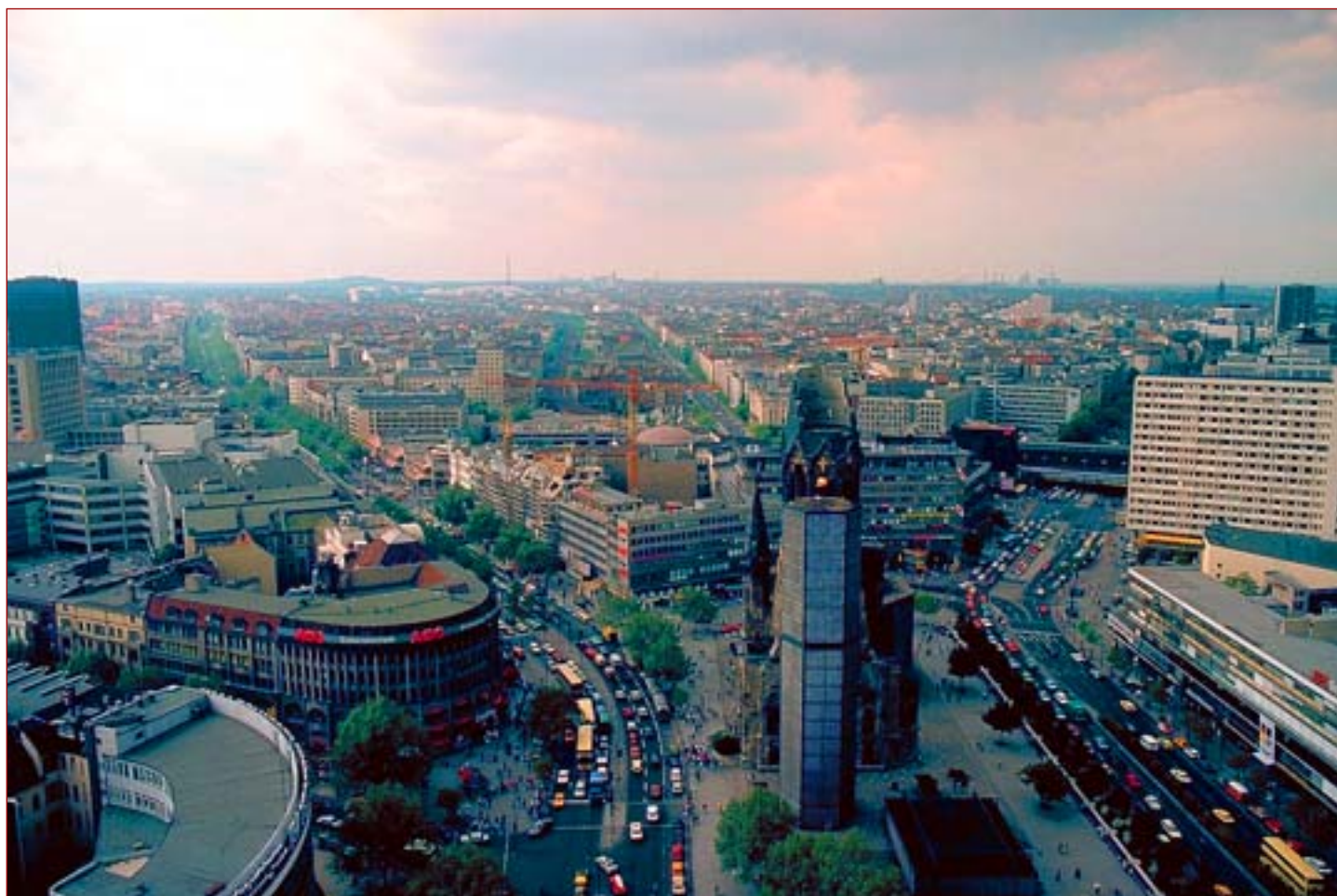
„Jestli nejdou revizoři?“

„A jak je asi poznám?“

„Maj uniformy.“

(Tato metoda by byla v Praze neaplikovatelná.)

„Co kdyby tě pak chytli“, strachuje se Tindaro, který zjišťuje, že jeho metoda selhává. „A zavřeli.“

„Tak jim rusky řeknu, že se jmenuju Chlestakov a jedu z Petrohradu. Tomu by přece soudruzi z NDR měli rozumět.“

Přestupujeme na autobus do čtvrti ZOO. Tam se mi stane něco, co mě na návštěvách u Tindara pronásleduje na každém kroku. Tindaro je původem Sicilián a většinu jeho jídelníčku tvoří zeleninové saláty. Já jsem původem Čech s velkým Č, to znamená, že pokud můžu, snídám nejraději buchty s kávou, obědvám knedlo-vepřo-zelo a večeřím párky s hořčicí. Z toho vzniká nepoměr a pocit stálého hladu a podvýživy, který mě pronásleduje, kdykoli s Tindarem obcuji. Je prosinec a už skoro dvanáct hodin a přesto mám v žaludku stále jen Vollmilch aus Brandenburg. Zatmí se mi před očima a omdlím.

Probudím se na ulici před tureckým stánkem s nápisem Döner kebab a Tindaro mi podává jakousi kapsu z toho, co u nás nazýváme arabský chléb, která je naplněna masem nařezaným na kostičky jako do gu-

láše. Tindaro mě vyzývá, abych jedl a jakožto lingvista mě poučuje, že „döner kebab“ znamená turecky točené maso a je to balkánské národní jídlo, řecky ekvivalentně nazývané „tó gyros.“

Jdeme po známé třídě Unter den Linden, na níž stojí opera a Braniborská brána, známý to hraniční přechod uprostřed města. Vypadá to, že míříme ke mně domů, na Východ. Zjišťuji, že to jsou jediné dvě stavby široko daleko, které jeví známky historičnosti (jsou starší roku 1945). Celé okolí bylo očividně vybombardováno a staré stavby jsou nahrazeny jak se dá.

Procházíme bývalou celnicí. Někdejší celní budky jsou umně zadaptovány na krámky ruských čepičářů. Při pohledu na matrjošku s obličejem Ericha Honneckera si vzpomenu na zarámovaný obrázek téhož, který oficiálně visel v jedné cukrárně v Míšni, kam jsem si před třinácti lety přišel koupit limonádu a vystrašila mě jakási řvoucí bezzubá stařena, kterou jsem v sou-

ladu se vzděláním tehdejšího devítiletého kluka z ČSSR považoval za dozorkyni z koncentračního tábora (později mi bylo přeloženo, že chtěla zálohu na skleničku).

Jsme u nás doma. Po ulicích jezdí na naše poměry úzkorozchodné tramvaje (jak jsem byl Tindarem poučen, neklamné znamení toho, že jste na Východě) a všechno je už jaksi bližší vzpomínkám kluka z Tábora míru nežli výstavný západní Kreuzberg. Kam až oko dohlédne jsou oprýskané bílé paneláky (přesně takové, jako ten, v němž jsem prožil prvních jedenáct let svého života) a před nimi stojí Japonci a Američané a fotografují si tu atrakci. Za řekou Sprévou pak stojí velký hnědý dům, který si zařazují asi tak do padesátých let a na jeho střeše se otáčí neonový nápis ve svítícím kruhu. Když se podívám lépe, přečtu ho. Je to Berliner Ensemble.

Tindaro mi chtěl udělat radost. Ví, že jsem studoval divadlo a ví, co pro mě Brecht znamená. Proto mě přivedl do divadla, které Brecht založil a od svého návratu do vlasti v něm až do své smrti v roce 1956 dělal ředitele, dramaturga, režiséra a dvorního autora. Dívám se na program a vidím, že za tři dny, na Silvestra, dávají Brechtovu hru Zadržitelný vzestup Artura Uie. Tindaro kupuje pět lístků, pro sebe, Sáru a své kamarády a ptá se mě, zda má koupit také pro mě. Chvilí váhám a pak odmítám ze dvou důvodů. Za prvé jsem slíbil, že budu na Silvestra už opět doma u kamarádů a za druhé (ač Artura Uie znám dobře v překladu Ludvíka Kundery) bych nevychutnal divadelní představení v cizím jazyce.

V budově divadla, před jeho budovou a v celém Berlíně se pěstuje Brechtův kult (existují tu i jeho matrjošky). Před divadlem stojí Brechtova bronzová socha a kolem ní stojí ve směru všech čtyř světových stran pilony ze stejného materiálu, do nichž jsou odlity Brechtovy citáty z jeho četných poznámkových knih. Sice jim nerozumím, ale jeden z nich (který stojí na nejčestnějších místě) poznám. Je to známá ironická věta

Koloco cestapady

k vládě NDR, kterou Brecht vyzval, že pokud se jí nelíbí národ, kterému vládne, měla by nejspíš onen národ vyměnit.

Couráme se s Tindarem po Berlíně. Jdeme kolem berlínské synagogy obložené pytli s pískem a obestoupené vojáky v oděvu značky kongo se samopaly v ruce. Jdeme na Alexandrovo náměstí, které znám z knížek Erich Kästnera, protože se na něm kdysi scházeli Emil a detektivové. Dnes ale vypadá jinak, než vypadalo tenkrát ve třicátých letech. Svou architekturou obchodů z xylolitových plátů, které jsou zapuštěny do železných tyčí (nad nimiž se tyčí paneláky) mi připomíná socialistické podloubí ve střediskovém městě Neratovice, kam jsem kdysi jezdil na plavání. Zajdeme také do alternativního divadla vytvořeného ze zbořeného domu, v jehož ruinách se schází ke své kultuře novodobí hippies, mnohdy squateři z téhož víceúčelového domu. Všechno je to jako u nás, jen nápisy sprejem na zdi ve mně vzbuzují přídech humoru. Zatímco naši grafitáci si jako celý prostý národ dělají z němčiny legraci a používají ji ve svém po staletí vyvíjeném argotu, který je dodnes založen především na germanismech, tady si mladí nadávají spisovnou řečí J. W. Goetha.

Jestli je ale na Berlíně něco zajímavého, pak je to Potsdamer Platz, Postupimské náměstí. Před deseti lety ještě holá planina ve středu jednoho z největších měst Evropy, která byla využívána jako území nikoho v půlkilometrovém odstupu od zdi v centru Berlína, dnes evropský New York. Mrakodrapy firem Phillips a Deutsche Bahn se tu tyčí do oblohy vedle památníku tvořeného úlomkem památné zdi. Za mrakodrapy sto-

jí zvláštní, téměř gaudíovská stavba, která svým tvarem připomíná operu v Sydney vystavenou z červených cihel. Je to Preussischer Kulturbesitz, Pruské kulturní dědictví, největší knihovna v Německu, která je vlastně dvojdomkem skládajícím se ze dvou knihoven: knihovny všeobecné a knihovny hispanistické. Když se to dozvím, vzpomenu si na Werichovu písničku o Německu a Argentině a na to, jak jsem se od dětství divil, jaktože se prezident Paraguaje jmenuje Alfred Strössner.

Odkládáme si s Tindarem ve všeobecné knihovně bundy do šatny. Je zajímavé pozorovat šatnářky: jsou obě asi tak stejného věku, kolem šedesáti let, ale jedna z nich je namalovaná jako velikonoční kraslice, zatímco ta druhá je upravena čistě, ale nevýstředně, asi tak jako naše Žofie Melicharová. Také jejich přístup je různý, zatímco první je pečlivá, ale komisní, druhá odkládá bundu na věšák ledabyle, ale má tendenci si s Tindarem pokecat jako kdyby to byla česká prodavačka. Dal bych krk za to, že první je ze Západu, zatímco druhá z Východu. Tindaro mi to potvrdí. Jdeme po schodech

do knihovny, kde se lidé pohybují jako tiší blázni (trošku jako studenti vychovaní bláznivou knihovnicí z univerzitní knihovny v Hradci, zvanou Tichá myš) a většinou sedí u četných počítačů. Přestože z regálů vidím jména, jichž dobrou polovinu znám z překladů do češtiny, je mi jasné, že tady nebudu rozumět lauter ničemu. Napadne mě tedy to udělat obráceně. Jdu k nejbližší kukani, u níž stojí knihovnice a anglicky jí položím svou oblíbenou anketní otázku:

„What do you know from the CZECH literature?“

Zle se na mě podívá: „I don't understand. Do you want to CHECK something?“

Tato odpověď mě zdrtí. Že ji zmátne homofonie anglického adverbia „český“ se slovesem „nechat si“ jsem nečekal. Opakuji svou otázku s patřičným odůvodněním mého rasového původu. Konečně se domluvíme, že paní knihovnice jezdí na dovolenou do Prahy, z české literatury toho však moc nezná. Snad, počkejte, prezidenta Havla. To prý je přece dramatik. Ale pokud je mi tu smutno, mám tu spoustu knih ve svém rodném jazyce. Za rohem je slovanské oddělení.

Dojdu k řadě regálů, na nichž visí cedule „Slawische Literatur.“ Je tu všechno: Rusko, Ukrajina, Bělorusko, Makedonie, dokonce Litva a Lotyšsko. Nejvíc mě ale zmatou dva regály s následujícími nápisy: Sebische Literatur, Sorbische Literatur. Ptám se na to Tindaro, který mě mezitím našel a ten mi vysvětluje, že Serben jsou Srbové, zatímco Sorben slovanská menšina v Německu, no, jak jen jim to říkáme...

„Srbové“, odpovídám. „Lužičtí.“

Z české literatury jsou v slovanském oddělení především historické knihy a slovníky. A pak kupodivu jeden spisovatel, který si to právem zaslouží. Zatímco v Berlíně se pěstuje kult Bertolta Brechta, ve slovanském oddělení berlínské státní knihovny se pěstuje kult Bohumila Hrabala.

Cestou z knihovny mi Tindaro ještě ukazuje novou budovu spolkové vlády. Je to jen půl roku, co se sem z Bonnu přestěhovala i s parlamentem a prezidentem.

„A kde bydlí prezident?“ ptám se jako správný Čech, který je zvyklý, že středem republiky je Praha, středem Prahy je Hrad a na něm bydlí prezident.

„Nevím. Asi doma.“ odpoví Tindaro. Zato se dozvím, kde bydlel minulý šéf státu. Vedle muzea zdi na Potsdamer Platz je muzeum gestapa, které je pod širým nebem v místech rozbombardovaného sklepa v bývalém ústředí gestapa. V zasklených vitrinách tu visí plánky, výklady a podobenky nejznámějších vězňů, z nichž mě upoutají jen dvě které znám. Na první mladík s fučkovským obličejem. Pod podobenkou je nápis: Erich Honnecker.

Za výlohou poblíž hraničního bodu Checkpoint Charlie, který byl do roku 1961, kdy vystavěli Berlínskou zeď, vytouženou metou všech Východoberlíňanů (neboť za tímto bodem spadali pod humánnější americkou správu) mě upoutají známé dřevěné figurky. Jsou to loutky z filmů Jiřího Trnky, které jsme za mých školních let měli na obrazku skoro v každé třídě naproti katedře, z níž se na nás mračil JUDr. Husák. Na dveřích quasi-obchodu je nápis v mé mateřtině: České kulturní centrum. Jdeme s Tindarem dovnitř. Za pultem sedí mladý muž, který na můj dotaz po činnosti kulturního střediska, čistou češtinou vypráví, že jád-

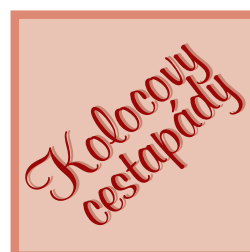
rem jeho činnosti je zprostředkovávání koncertů české filharmonie a Karla Gotta v Berlíně. Minulý měsíc se jim sice povedlo nainstalovat výstavu fotografií české vesnice, ale protože domky byly oprýskané, českému ministru zemědělství, který středisko navštívil, se zdálo, že to je špatná propagace českého venkova, a tak výstavu zakázal. Mladý muž, který mi to vše vypráví se jmenuje Stefan, je z Berlína a studuje v Praze bohemistiku.

„Ještě Čechům úplně nerozumím,“ postěžuje si mi.

„Já také ne. A žiju tam už dvacet tři let.“

(pokračování příště)

Tomáš Koloc

Strž (velký recenzní prostředek)

Kdosi bohumilý prostě posbíral partu
somráků, zbláznil je do divadla
a dovedl až k představení. To, na
kterém jsem se byl podívat já, se
konalo ve čtvrtek 19. prosince
v nadzemních prostorách klubu Roxy.

Somráci a divadlo

Když se chcete dostat z Prahy do Bratislavy parníkem, musíte bohužel přes oceán. Taková už je zeměpisná realita. No, a tuhle zeměpisnou realitu na počátku dvacátých let skutečně zrealizoval jeden z parníků firmy Lanna, kterému cesta mezi Karlínem a Bratislavou trvala od září roku 1920 až do srpna roku 1921. Tento cestovatelský počín připadal tehdy pánům Haškovi, Longenovi a Kischovi tak zásadní, že o něm společně sepsali celou výpravnou féerii. Jmenuje se Z Karlína do Bratislavy parníkem Lanna 8 za 365 dní.

Onu bláznivou féerii si vybralo do svého repertoáru divadlo Ježek & Čížek. Pokud jste o něm ještě neslyšeli, pak vězte, že jde o divadlo bezdomovců. Ano, bezdomov-

ců. Kdosi bohumilý prostě posbíral partu somráků, zbláznil je do divadla a dovedl až k představení. To, na kterém jsem se byl podívat já, se konalo ve čtvrtek 19. prosince v nadzemních prostorách klubu Roxy.

Jak takové představení bezdomovců vypadá? No, hradčanský Král Lear to není. Cítíte vám to nevybouří a s otevřenou kušnou nad hereckou dokonalostí taky stát nezůstanete. Je to ochotničina nejhrubšího a nejryzejšího druhu, se zapomenutými texty, vynechanými dialogy a řeháním se vlastní nedokonalostí. Na druhou stranu se nic neplatí a publikum je tady trochu jiné než v Činoherním klubu. Zaplaťpámbůh.

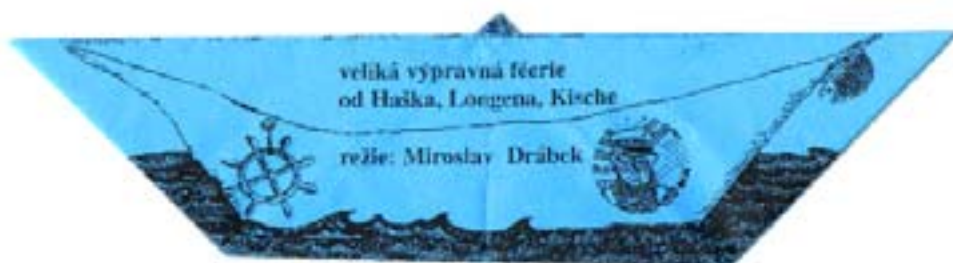
Když se bezdomovci dívají na bezdomovce, tak to žije. Je plno, není tak úplně

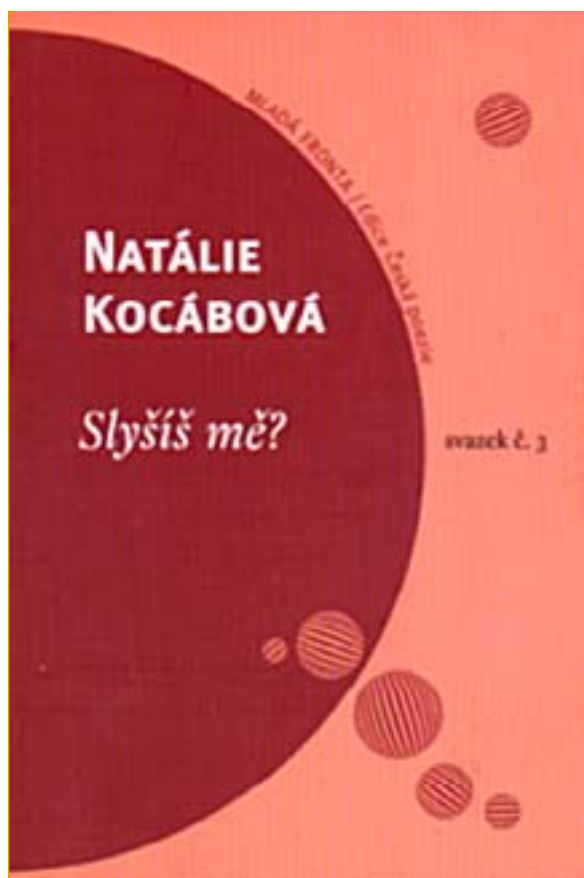
jasné, kde končí jeviště a začíná hlediště, na herce se řve a hodnotí a občas se v hledišti nahlas chrápe. Mám dojem, že něco takového by Činohernímu klubu prospělo.

A nadšení herců asi taky. No a co, že na scéně ve skutečnosti nebyl žádný kapitán Struha, konzulární úředník Racucha, námořník Mikulášek nebo zřízenec zdy-madel Vaněk, ale tlupa bezdomovců. No a co, že to z nich nikdo nedokázal odpárat, a že tón replik připomínal tu žebrání o bū-ru a tu hádku o lahváče. Pokud všichni ti na jevišti a potažmo i nehrající členové souboru v publiku dovedli dovést něco takového do konce, zaslouží si to stejný potlesk jako Prachařův Cyrano. A když je představení uvedeno programy v podobě papírových lodiček na židlích a ukončeno občerstvením na počest narozenin Nového Prostoru, je to už jenom zákusek navíc. Takže: snad to nebylo představení poslední. K tomu tedy všem Ježkům a Čížkům zdar.

Martin Belásek

autor je zakoukaný

Když jsme sbírku
Slyšíš mě? otevírali,
věru jsme si nebyli jisti,
že tradiční výplody
sedmnáctiletých
slečen mají vycházet
v básnické řadě
prestižního
nakladatelství. Jako by
nestačil Petrov se svojí
podivuhodnou slečnou
Horákovou.

Natálka Kocábová laureatus

Kdo měl možnost sledovat start fungl nově vypuštěné Mladofrontovní edice Česká poezie, nebyl většinou zrovna bez sebe nadšením.

První dva svazky (Nespavost Lubora Buriana a Předtuchy Davida Vlčka) představily průměrné (Burian) až podprůměrné (Vlček) básničkaření bez vzletu i ponoru. Když vyšla jako třetí svazek edice sbírka Natálie Kocábové *Slyšíš mě?*, protočily se naše recenzentské panenky několikrát zděšením. Natálka Kocábová je sedmnáctiletá (možná už osmnáctiletá) dcera Michaela Kocába, která už (s jeho pomocí) vydala vlastní hudební nosič a teď tedy i knížku. Navíc se údajně (rovněž v *Mladé frontě*) chystá k vydání její „kontroverzní novela“ *Monarcha Absint*. Joj, to bude kontroverze!

Když jsme sbírku *Slyšíš mě?* otevírali, věru jsme si nebyli jisti, že tradiční výplody

sedmnáctiletých slečen mají vycházet v básnické řadě prestižního nakladatelství. Jako by nestačil Petrov se svojí podivuhodnou slečnou Horákovou.

Bylo nám ale nadít se překvapení. Ne že by *Slyšíš mě?* nebyl výplod sedmnáctileté slečny. Autorčin věk prozrazuje v básních sbírky skoro všechno, především pak demonstrativnost velkých slov, s nimiž se hází vlevo vpravo, aniž by se příliš vědělo, co znamenají (čímž neříkáme, že pochybujeme o upřímnosti a oprávněnosti citů Natálie Kocábové, když například nenávidí celý svět. Jen nám již bylo dáno tento druh nenávisť svým způsobem strávit a díváme se na něj z jiné strany než autorka). Přesto je ale nová sbírka to nejlepší, co v nové edici zatím vyšlo.

Kocábová působí ve svých textech (jakoliv jistě ovlivněných otcovou hlubokou

rockerskou duší) jako samostatná, v sobě ustavená osobnost. Číst ji je zajímavé, občas jistě úsměvné, ale nenudí to. V mladičké básnířce se klube cosi, co jednou, snad, vyřve v plné síle do světa, až se naučí, jak se to dělá. Ale už teď je možné se na to těšit, protože píše-li někdo v sedmnácti (a dříve) tak, jako Kocábová, má před většinou svých básníků vrstevníků docela slušný náskok.

První sbírka Natálie Kocábové asi není výpověď, která by „vyjadřovala pocity celé současné mladé generace“, jak se nám snaží vnutit v edici již tradičně pitomoučká předsádka. Přesto si ale zaslouží mnohem větší pozornost, než by se před otevřením knížky zdálo.

Štefan Švec

autor je už vepředu

MACUROVA SVĚTNIČKA

Vrátil jsem se na gymnázium, na němž jsem v letech 1994–1998 studoval a kde jsem též za dosud nevyjasněných okolností složil maturitu; vrátil jsem se tam jako kandidát učitelství českého jazyka a literatury – jako praktikant. A ne ledajaký praktikant! Byl jsem perfektně metodicky připraven, jak lze snad usoudit podle následující tabulky, kterou jsem pro nejhorší případ skrýval v kapsce:

Intenzita nekázně:

stupeň 1

stupeň 2

stupeň 3

stupeň 4

stupeň 5

Reakce pedagoga:

vyčkávání; eventuálně jestřábí pohled

optat se: „máte nějaké dotazy k problému?“

křiknout „Ticho!“ a jevit známky agrese podle etologických poznatků K. Lorenze

požádat provinilce o rozbor rané básně Jana Kollára (porovnání s Čelakovského baladou Toman a lesní panna)

zesměšnit provinilce před třídou tím, že mu nečekaně nalepíte vous z vaty a prohlásíte: „Tak, tady vidíme, jak asi vypadal Svatopluk Čech v době, kdy psal Lešetínského kováře.“

Foto
Kateřina Rud-
čenkova

Uprostřed poutavého
výkladu o Etruscích
a jihoitalských řeckých
osadách jsem zaznamenal
u studentky v první řadě
vnější projevy nežádoucího
chování: smích.

Stupeň 6 byl naposledy popsán v roce 1826, a to ještě ne zcela přesvědčivě.

Doktorand na katedře pedagogiky označil mou metodu jako zastaralou; zdálo se mu, že žáky frustruje a prohlásil: „Je třeba užívat metody zpětné reakce. Pedagog musí studentům explicitně pojmenovat své negativní pocity z jejich chování. Asi takhle: „Když vyrušujete, mně se špatně vyučuje.“ Opakuj po mně.“

Chtěl jsem mu udělat radost, a tak jsem opakoval: „Když vyrušujete, mně se špatně vyučuje.“

„Príma,“ řekl a zatleskal, aby ukázal, že je otevřený. A taky se smál tak nějak otevřeně, pedagogicky. „Zkus to ještě jednou. A bez toho jestřábího pohledu. To je přežití pružácké výchovy.“

„Když vyrušujete, mně se špatně vyučuje.“

„Super. A teď – abys to pořádně zažil – utvoř mi podobnou větičku; a hezky podle metody zpětné reakce.“

„Když vyrušujete, mně se špatně vyučuje,“ řekl jsem.

„Výborně... ale to už jsme přece říkali.“

„Vážně?“ zeptal jsem se.

„Tak ještě jednu... no, neboj se.“

„Když nebudete spolupracovat, budu mít pocit neúspěšnosti pedagogicko-vzdělávacího procesu.“

„Príma. Tak se na ně musí,“ pochválil mě doktorand a otevřeně zavřel oči, aby se snivě opájel myšlenkami.

Vyzbrojen technikami a metodami aktivizace žáků a – jako kdyby to nestačilo! – po přečtení modernistických monografií o motivaci a motivování navíc dobře nasnídán, jsem vešel v doprovodu pí. profesorky S... do kvarty, kde jsem měl odučit úvodní hodinu o římské literatuře.

Uprostřed poutavého výkladu o Etruscích a jihoitalských řeckých osadách jsem zaznamenal u studentky v první řadě vnější projevy nežádoucího chování: smích.

„Ticho,“ zvolal jsem a nasadil ksicht.

Dívka se rozesmála ještě více a v jejích očích se objevily slzy.

„Mohla byste se utiřit?“ optám se přísně.

„Mohla,“ řekla dívka a vyčistila si nos.

Za chvíli jsem opět zaslechl neklidný hovor v první řadě. Byl jsem právě u římského divadla.

„Máte nějaké dotazy k problému?“

MACUROVA SVĚTNIČKA

„Ano,“ zeptala se dívka a vrhla na mě překvapivě přemýšlivý pohled. „Nenosil jste někdy dredy?“

„Ne. Další dotaz? Tentokrát k probírané látce?“

„Ne,“ řekla dívka a naklonila se k sousedce šeptajíc. „Já nevím. Podle mě nosil dredy.“

Vzadu sebou škubl jakýsi blondák a zařinčel neslušným výrazem. Přidali se tři další blondáci a mutovali.

„Tak hoši, utište se,“ prohlásil jsem. Výrazem „hoši“ jsem v nich úmyslně vyvolal kolektivní prožitek pubertální deprese a složitě strukturovanou hormonální bouři. To už třída vycítila, na čem se mnou je, a že to se mnou nebude jednoduché. Začala spolupracovat. Rozbor ukázky z Plautovy Komédie o hrnci se podařil a já již na tabuli (těsně před řinčením zvonku) psal magické slovo „hyperbola“.

Dokonce i v maturitním ročníku jsem přesvědčil několik mladých a perspektiv-

ních lidí, že je důležité, aby se mnou diskutovali o záludnostech tzv. publicistického stylu. Když jsme probírali žánr rozhovoru, ukázal jsem jim časopis, v němž bylo interview s jednou básnířkou – prokládané navíc ukázkami z její fotografické tvorby. Studenta Pepu zaujaly především akty. Listoval chmurně roztřesenýma rukama časopisem a pak z něj vyšlehl plamen otázky:

„A ta nahá ženská je... ona?“ zeptal se. „Kdo?“

„Ta básnířka. Ono to je tak nafocené, že tam nemá hlavu...“

„Nemá tam hlavu. To je pravda. Ale to na aktech není to nejdůležitější,“ řekl jsem a potutelně zamrkal.

„Tak je to ona, nebo ne?“

„Samozřejmě, je to vzato samospouští,“ řekl jsem, abych výrazně změnil Pepův pohled na moderní českou poezii. „Modelky jsou dneska drahé.“ Textová analýza publicistických žánrů se pak také

povedla, třebaže se Pepovi trochu leskly oči. Abych ho uklidnil, pustil jsem na magnetofonovém přehrávači rozhlasový rozhovor s Vojtou Kučerou. Tak jsme si ukázali rozdíl mezi psaným a mluveným projevem v publicistice.

Paní profesorka S... se mě v kabinetu zeptala, zda je na těch fotografiích skutečně zmíněná básnířka.

„No víte, tou otázkou se již literární věda zabývá dlouho, ale ještě nedošla k jednoznačnému řešení. Ale to studentům přece nemůžu vyprávět, tím jim přece nemůžu plést hlavy.“

„Velice dobře,“ prohlásila paní profesorka a něco si zapsala do sešitku.

V pátek jsme v 2. A probírali Máj.

„No, tak,“ říkám nesmiřitelně a nekompromisně. „Jarmila ztrácí pomalu naději a co se najednou objeví na tom jezeře?“ říkám a ukážu prstem do studentky, jež sebou škubne a pak otráveně prohlásí:

„No vlnka, ne?“

„Jaká vlnka? Přečtete celou pasáž!“

Dívka zafuní a útrpně čte. Zjišťuji, že takhle v ní asi trvalý vztah k Máchově vedl k nevypěstování.

„Jak holoubátko,“ říká a hledí do knihy. „Sněhobílé pod černým mračnem přelétá, lilie vodní zakvétá nad temné modro, tak se číle – kde jezero se v hory níží – po temných vlnách cosi blíží, rychle se blíží. Malá chvíle, a již co čápa vážný let, ne již holoubě či lilie květ, bílá se plachta větrem houpá...“

„No tak co?“ ptám se.

„Plachta se tam objeví.“

„Od čeho plachta?“

„Já nevím...Od loďky.“

„Výborně,“ říkám spokojen se svým pedagogickým působením.

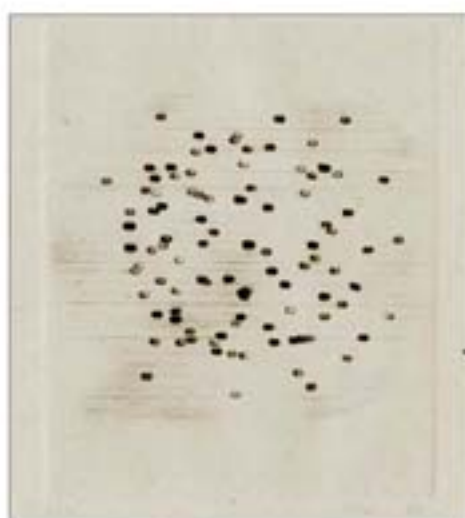
Po hodině jsem zaslechl, jak dívka říká: „To je magor, nebo já nevím, to je magor.“

Když jsem to pak vyprávěl své o pět let mladší přítelkyni – jež také navštěvuje gymnázium – utěšovala mě: „To určitě nemluvila o tobě.“ Nevím.

Ale na zítřejší hodinu jsem si stejně pro jistotu do kapsy saka sroloval velký vous z vaty.

Foto
Kateřina
Rudčenkova

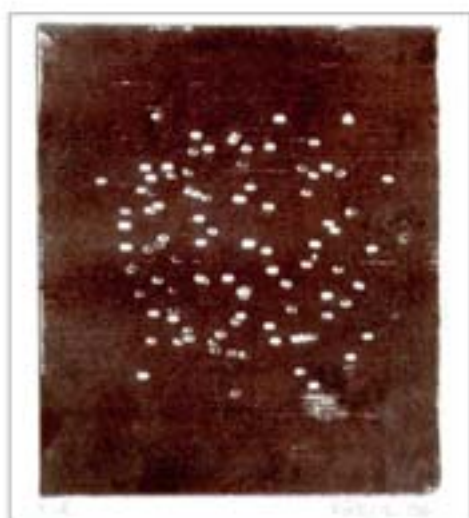
Kateřina Bulínová

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

se narodila roku 1973. V současné době postgraduálně studuje na Pedagogické fakultě UK výtvarnou výchovu.

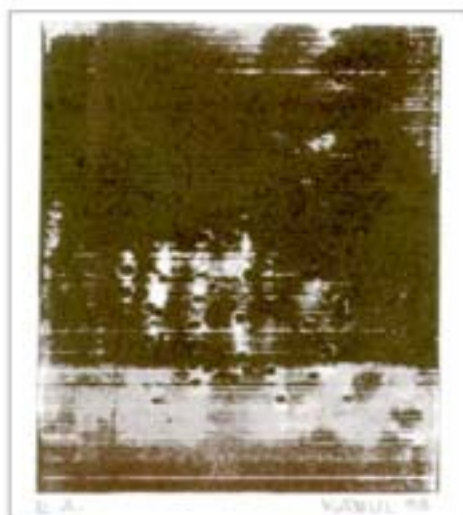
Za svou diplomovou práci „Vizuální poezie (obrazové texty v Evropě od starověku do raného novověku)“ obdržela Bolzanovu cenu.

VARIA 2000/2001, autorská kniha, ražba do PVC, kombinovaný tisk, počítačová grafika, digitální tisk, papír, leoporelo, 145 mm × 145 mm

Varia je drobná kniha grafických tisků, číselných kompozic, připomínajících pythagorejské variace. Jde o skeny soutisků z ražby v plastu.

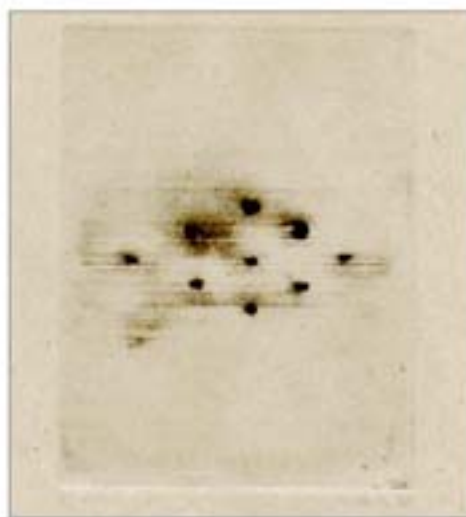
Vizuální poezie je
rovněž tématem jejích
autorských pokusů.

Vám e české (poezie a prózy)

Vznikaly nejdřív
náhodně,
v denících, pak již
záměrněji, jako
grafické nebo
typografické cykly,
a později jako
autorské knihy.

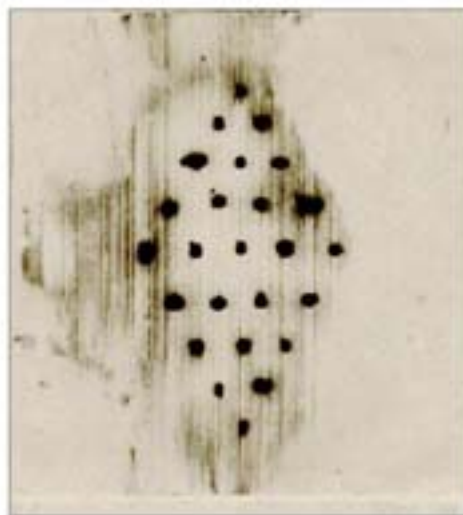

Vám (e české poezie a prózy)

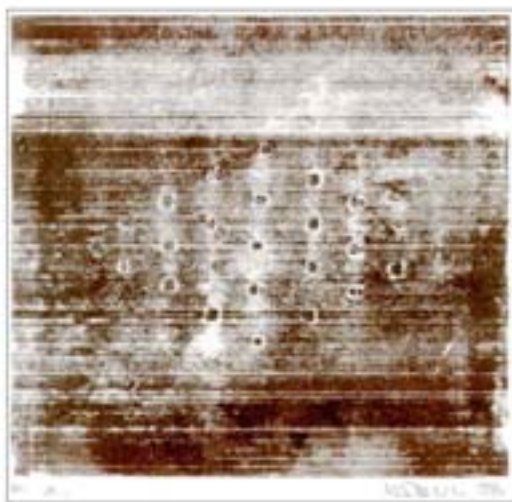

Kateřina Bulínová

Ty vytvářela již
s určitou znalostí
textových
experimentů
historických
i současných,
ovšem...

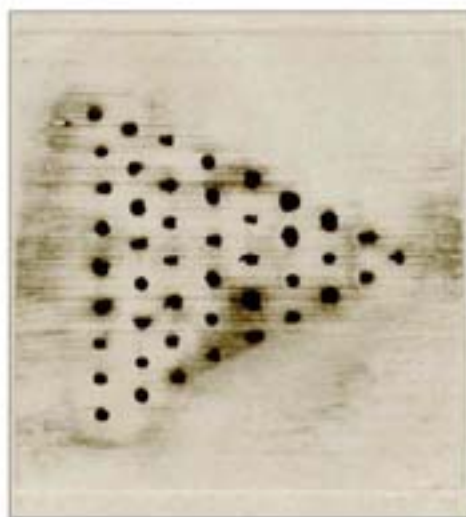

Vám (e české poezie a prózy)

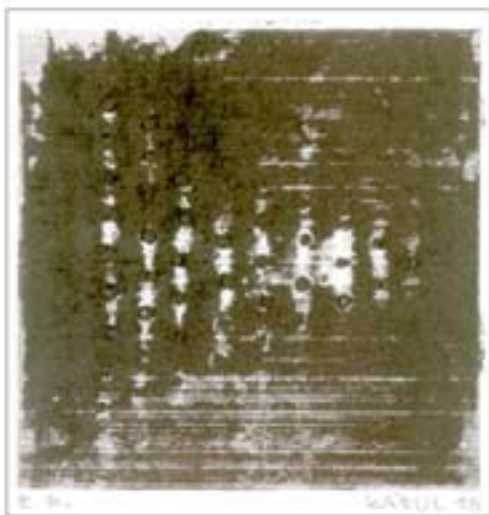

Kateřina Bulínová

...se snahou dobrat se
vlastních figur.

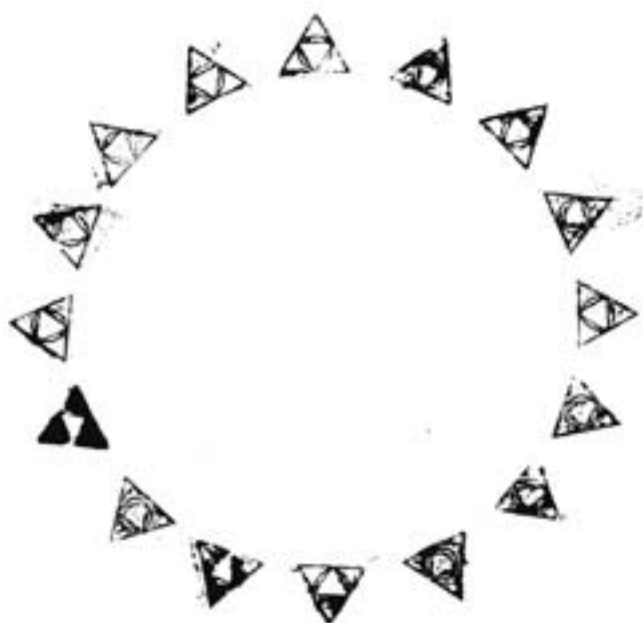
Vám e české (poezie a prózy)

Vlastním východiskem
je však vlastně jen hra,
hra s písmem,
s jazykem a obrazem.

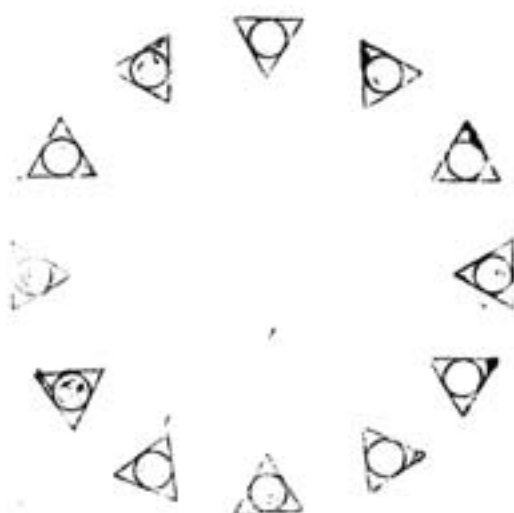

Vám e české (poezie a prózy)

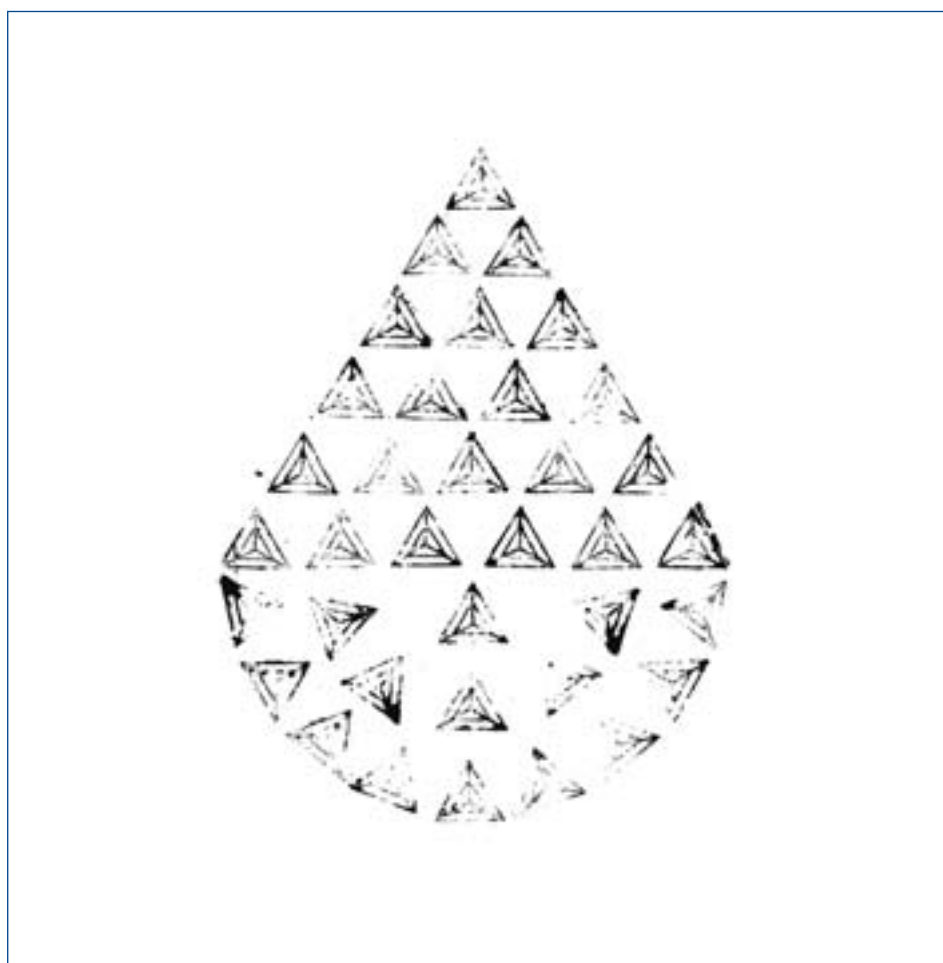

**ARITMO 2000/2001, autorská kniha,
linoryt, tisk, vazba v PVC, 205 mm ×
205 mm**

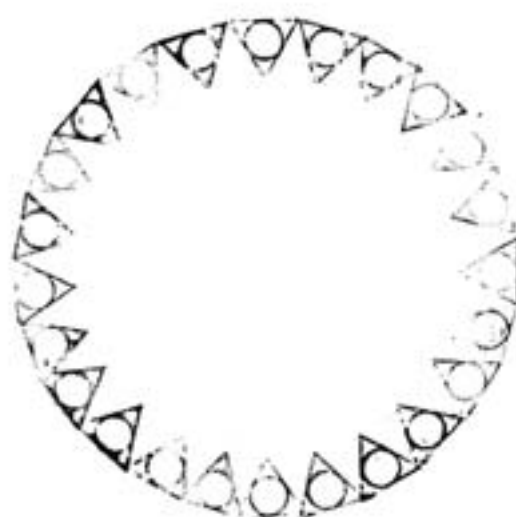
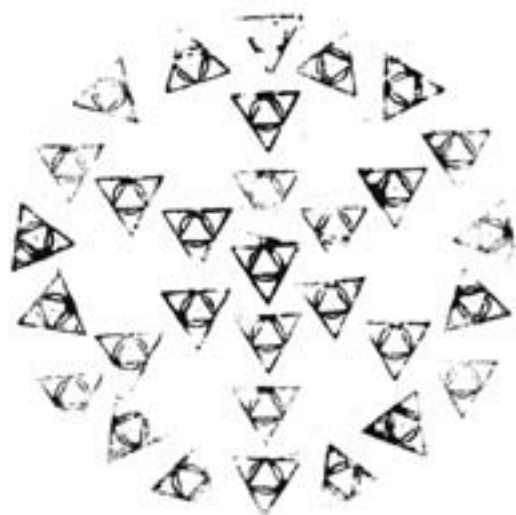
Aritmo je kniha mandal, tisků z linorytů, komponovaných způsobem inspirovaným sakrální geometrií. Nejde přímo o písmo, ale drobné geometrické znaky můžou typo-znaky připomínat.

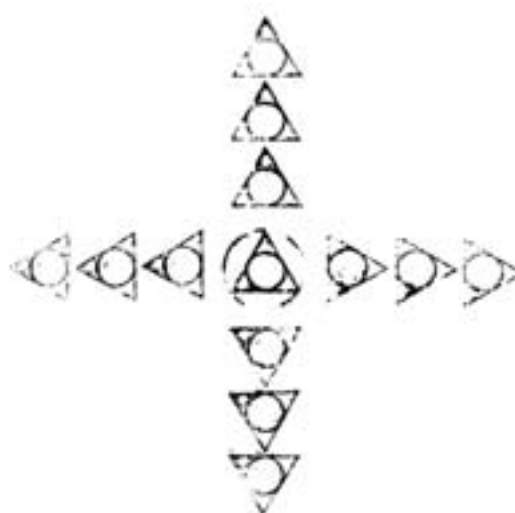
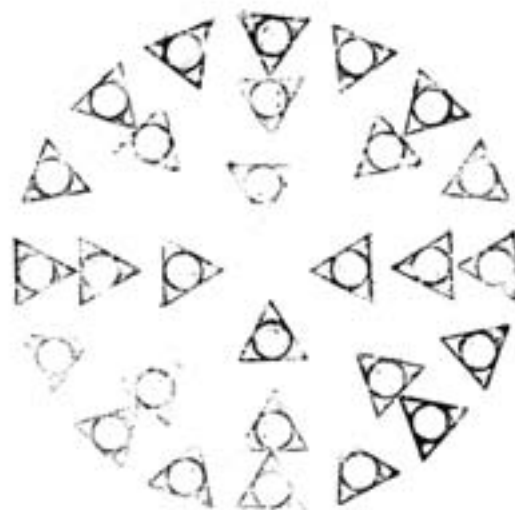
Následující knihy...

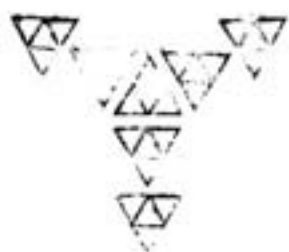
Vám e české (poezie a prózy)

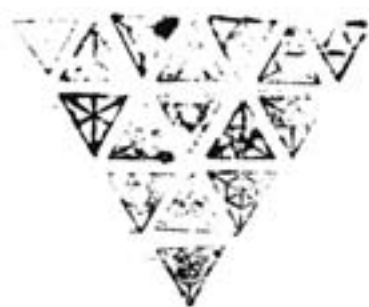
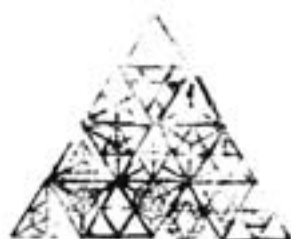
...vizuálních textových
experimentů
reprezentují stále se
doplňující soubor
nazvaný...

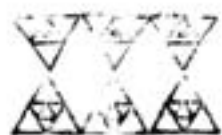
e Vám české (poezie a prózy)

KAPOEZIE.

e Vám české (poezie a prózy)

Všechny knihy existují
jako fyzické artefakty,
ale zároveň jako
elektronické
dokumenty ve formátu
PDF...

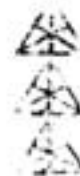

e Vám české (poezie a prózy)

Kateřina Bulínová

...nebo jako
jednoduchá animace.

e Vám české (poezie a prózy)

Jak na Nový rok...

...tak po celý rok, nepomněla ani letos prvního lednového dne prohlásit se vztyčeným ukazováčkem moje babička. Přešel jsem to mlčky, jako vždycky. Babiččin novoroční projev má tenhle tradiční obsah už hodně dlouho. Letos jsem však, na rozdíl od starých Nových roků, tomuto novoročnímu poselství tak lehce neunikl. K babičce se totiž hbitě přidaly ještě dvě smsky, mladá hlasatelka na mě, tedy České televizi a nový kalendář, což mělo za následek, že jsem se, ačkoliv to, věru, nedělám často, zamyslel.

V podstatě to bude hezký rok.

Už proto, že budu každý den vstávat ve čtvrt na jedenáct a snídat nedojedené chlebičky ze včerejška. (Tedy pokud se nebudeme zabývat myšlenkou, že ty chlebičky jsou, kromě toho, že ze včerejška, také z minulého roku.)

Maminka se bude každé dopoledne, místo svým pacientům, věnovat vepřovému, knedlíkům a zelí. Podle toho, jak se jí ten oběd na Nový rok povedl, soudím, že se z něj budeme po celý rok olizovat.

Honzy Hanzla

K obědu budeme mít samozřejmě také ještě pana prezidenta. Z jeho novoročního projevu se stane pravidelná relace. Sice třistapětašedesátkrát s tímž obsahem, ale pořád je to lepší, než kdyby novoroční oběd připadl na železně sobotní poledne... To by se ze mě patrně stal třistapětašedesátinásobný vrah.

Samozřejmě, že budu v novém celém roce také pracovat, a to ne málo. Každé nové celé odpoledne budu pilně studovat gerundium v roli participantů verbální a adjektivní rekce. Sice to není nic dvakrát zábavného, ale po tom roce se ze mě alespoň na poli gerundií stane skutečný odborník.

A večer? Večer se večer co večer uvelebím do křesla, otevřu si láhev archivního vína (tuhle fázi Nového i celého roku mám nejradši) a přitom budu sledovat televizi.

Poté se odeberu k počítači a stvořím fejeton. Bohužel, stále stejný, jak na Nový rok.

Z čehož mít asi radost po celý rok nebudete.

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

Jensena Třásá

Narozeninová verze

– Jana (J), Sára (S), Pavel (Pa), Petr (Pe), Kamil (K)

První scéna (půda): *Snění*

Jako opona jsou šňůry se spodním prádlem převážně v barvách moře (šedé, bílé, modré). Sára ohmatává pomalu a utahaně prádlo, které se jí začne houpat před rukou. Tanečně sleduje pohyb prádelních šňůr. Sbor v pozadí šeptá stará jména dnešních letovisek (Sozopolis, Achtopolis, Neapolis, Sevastopolis, Konstantinopolis, Tripolis), jim podobná jména jiných měst (Drinopolis = Adrianopolis, Stavropolis, Simferopolis, Ternopolis, Melitopolis) nebo jména jiných letovisek se syrkami (Soči, Šipka, Marsey ...), vše tvoří šumění vln. Poslední slova jsou Slunce, Písek, začíná hudba. JPa zpívají dokola *Slunce Písek*, zmlknou pouze na *sň. není vylouč.* Sára zpívá a sbírá prádlo, PeK zpívají repetice:

*[[:Slunce, písek
polední výheň
zlatavá kůže
olej, žízeň
ztepilá hravost
blankytná báh
pohledy, polibek
zbloudilá dlaň:]]*

*[[:Stáhla se vlna
vyvrhla míč:]]
[[:láška zakysla
dozrává chtíč:]]
[[:Třicet tři lomeno
okr. Přelouč:]]
hledáš-li ozvi se
sň. není vylouč.*

Koncem písně je prádlo sesbíráno, JS klečí u prádla, hladí jej a skládají. Do zadního levého rohu vklouzne Pa a zpívá (JS se přidávají vždy k prvnímu zpěvu opakovaného textu):

*(od tůní, krví, burácí noci)
Kdo se tak upřímně zapýří
nemůže pro muže plakat
láška mu srdce rozšíří
od [[:tůní:]] po oblaka*

Do středu pochoduje K:

*Jsi pevnost hodna nejprudčí zteče
za cenu obětí vyrvu Tě světu*

*až v poli padneme do žlutých květů
ať [[:krví:]] vášeň teče*

Do zadního pravého rohu kráčí Pe:

*Užijme náladu Paříže
dnes vládne genius loci
předvedeš model Diora
motory [[:burácí noci:]]*

JS se zarazí u zelených trenýrek, ukazují si na K. Spustí pomalý pochod, na který vstanou a jako při kladení věnců je K zkusí. Pak se fotí se sochami. Spustí hudba, PePaK zpívají lalalala, mezi každou sloku, včetně závěru. SJ:

*Užijme Paříže
genius loci
hlemýždi, lanýže
bouřlivé noci
předvedu Diora
a já se zapýřím
budu zas potvora
poběžím za chmýřím

půjďme do zteče
Kelt nebo Laponec
kdo z bitvy uteče
není náš milenec*

*pro muže byl by hřích
hlavu věšet
na každém prstě jich
budem mít deset*

*užijme Paříže
motory burácí
ať přijdu za mříže
jen když se utrácí.*

Druhá scéna (park): Setkání

PePaK zůstávají strnule, J podá tři židle a postaví lavičku, S usedá na kraj. Pa si začne rozcvičovat prsty, spustí hudba a Pa kráčí:

Strč prst skrz krk, brk frk, smrk mrk

JS:

jenom ať mi huba klapě

Pa:

sek - šek, rek - Řek, cech - Čech, mech - měch

JS:

holky, mě neodoláte

Pa:

Julie zalije jilmy z Bolívie,

Milena nemyla komolá kolena

spatří S a zarazí se uprostřed kolena. Přisedne na okraj lavičky a s fascinovaným pohledem blekotá.

P: *Strč prst skrz krk*

S: *Ahoj, já jsem Sára.*

P: *Julie zalije jilmy z Bolívie*

S: *Byla jsem na Vás zvědavá.*

atd. Nakonec se slovy strč prst skrz krk udělá nechtěně vulgární gesto zastrkující ukazováček do pěstí. S se znechuceně odvrátí a zpívá:

Já mám s muži jen trápení

žádný si něhy necení

touží jenom po válení

s námi

Dál nabízím vám vážení

večery v tichém souznění

kávou budete spříznění

s námi

K přichází se zpěvem a úklonou zvoucí k tanci:

Jsem zde z pověření císaře

chránit krásné květy na jaře

musí zdobit naše oltáře

s vámi

S při tanci:

Chvátejte všichni zasnění

dálkou poplujem zmámení

šeříky voní k zbláznění

s námi

K odchází, S:

Sama jsem, sama bez sebe

ty jsi sám já jsem bez tebe

což můžem vstoupit do nebe

sami

S:

Chci pryč ať je to kamkoli

Pe se probouzí ze sochy:

Třeba Paříž nebo Tivoly,

žijem ve století soukolí

(a) páry

Moderní žena je mobilní

vyrazí do světa na pár dní

mám řidičské kursy večerní

dámy.

Poslední slova (*večerní, dámy*) jsou vlezlá. Pe učí S řídit a je mírně do-
těrný. J vyjíždí na kole, lavičku předjede a je opět předjeta. Pa stopuje
a je sražen do kotoulu. Pe vykřikne huso a vrací do sochy. JS:

Já mám s muži jen trápení

žádný si něhy necení

touží jenom po válení

s námi

Víc milenců to nespraví

Všichni jsou stejně svěhlaví

Jsme s nimi jenom z obavy

[[Být samy:]](3x)

Po posledním opakování J usedá na invalidní vozík, K ji tlačí. K:

Matko, tato žena

je hodna tvého jména

bude mít čest si říkat Bártová

přijmi ji do rodiny

smísíme naše geny

syna nám pro armádu vychová

J:

Proč bys, chlapče musel

vázat se k jedné huse

na tvoji chytrost žádná nestačí

*ty jsi anděl z nebe
všechny jsou tu pro tebe
dnes tuhle zítra zase jinačí*

K:

*Děk matko za tvé rady
ještě že ty jsi tady
uvidíš jak jsem v ženách zkušený
kdybych se citům poddal
ty poradiš mi jak dál
vždyť ty jsi má tajná zbraň na ženy*

K parkuje vozík vedle lavičky, jednu ruku na madle druhou vzpíná k S.

K:

Jste tak nepřístupná. Pokaždé mám chuť vás sevřít v náručí, ale jenom se mi vysmíváte. Nevěříte mužským citům. Věříte jen, že je můžete po chuti dráždit, abyste je pak zaplašila jako můru. Nemohu spát, když si se mnou tak zahráváte. Zjevíte se a prchnete. Obejmete mě a hned se vytočíte z náruče. Zdá se mi, že jako já toužíte po hlu-boké a upřímné lásce, ale pak se chováte jako povětrná žena, žena mnoha mužů.

S podá K ruku a zamilovaně na něj kouká. J:

*Proč bys, chlapče musel
vyznávat se té huse*

*na tvou chytrost ona nestačí
pohled na ní mne zebe
to není anděl z nebe
jen se natřásá oči natáčí.*

S si otře tvář o ruku K. J:

*Tak tohle mi už nedá
víš, že je dneska středa
a to mě vozíš po kolonádě
to jsou mi ale mravy
u lavičky zastavit
a s cizí holčkou tady dovádět.*

K se ujme vozíku a J odváží. J:

*Než bys tu holky sváděl
koukej se chopit madel
ještě nás čeká parčík akátů
zblblý tě její vnady
na to jsi ještě mladý
aby sis hrál na mámu na tátu.*

PePa ruší sousoší. Pe si začne oblékat plášť a mluví. Pa sklízí židle a obléká si plášť. S předává červený trikot J. SPaK se staví do řady jako při revizi.

Třetí scéna (FzÚ): Obléhání

Pe:

Pojďte dál. Nic nedbejte mých rozpaků. Moje tvář ještě spí, ale srdce již sálá. Dovolte, abych Vás uvedl do „vnitřního kláštera chrámu vědy“. Zde novodobí mniši se oddávají kontemplaci nad světy, jež vedle špendlíkové hlavičky jsou menší než hlavička sama vedle Matky země.

Svazují své sny kauzalitou a zákony zachování, promítají je na Hilbertovy prostory, poruchově šplhají po žebříčku ortonormální báze, aby předpověděli, osvětlili, upřesnili, zpochybnili, doložili, čili cosi -ili.

A jednou za mnoho let, nápad jako blesk z čistého nebe protkne hlavu uctíváče, kterýž takto povýšen stane se Svatým pro své soudruhy. Ó, jak je krásné potem z osvětleného čela skrápět duté hlavy nevyvolených. Jak je krásné nechat myšlenku proudit sálem, aby naladěně uvedla do ráje poznání, zatímco nenaladění lomí šije pod cizím úspěchem, a sčítají minuty, v nichž nepřišla milost.

Opusťme ale šedé cely teoretiků a pojďme navštívit veselou sekci Svaté inkvizice experimentátorů. Elektrickým proudem, chladem Záhořova lože, tlakem zemské kůry, žárem mnoha sluncí, tím vším a dalšími nástroji vytěžují z hmoty výpověď o jejích nejintimnějších vztazích, aby ji mohli zapojit do služeb pokroku.

Jejich velkým učitelem je sám Galvani, který elektrickými šoky vyslyšel žabí stehýnka ve Faradayově kleci tak dlouho, až v posmrtné bolesti prokopla lidstvu bránu k elektrifikovanému štěstí.

Ale jsme pouze chudý ústav. Ti bohatí ze západu i východu silou urychlovače rozmetají střeva atomů po stěnách pečlivě připravených nádob, a věští z nich šťastnou budoucnost jádrem zajištěnému lidstvu. Avšak nebojte se. Přes krutosti, které páchají, jsou zde jen plaché jemné duše.

Během řeči podává J kýbl a mop. Slova o šťastné budoucnosti říká zády k divákům, když ukazuje ženě rajony. Zařadí se do sboru tvořícího dvojřad. J vytírá zpívá sólo, sbor repetice:

*Zlý osud, ten - se neplete
je ze mne ba-ba s koštětem
konečně v te-ple kanceláři
Zlý osud, ten - se neplete*

*Jak jezdím ha-drem na holi
u mužů bu-dím nevoli
bojím se dí-vat do tváří*

Zlý osud, ten - se neplete

*Kolem mne sa-mí doktoři
ti těžko lá-skou zahoří
se srdcem v pá-tém šteláři
Zlý osud, ten - se neplete*

*Ústav je sa-mé potrubí
to všechny ci-ty zahubí
zda-li mi ně-kdo (kafe) uvaří
Zlý osud, ten - se neplete*

Pa:
Rád bych Vám řekl něco důležitého.

J:
Prosím.

Pa:
Pane asistente.

Někdo z řady podá velkou knihu s fyzikálními obrázky. První řada ji přidržuje jako kancionál.

Pa:

Základní myšlenkou přiblížení T-matice je započtení všech řádů poruchového počtu od vybraných interakčních diagramů. Často se stává, že tyto součty divergují, což je známkou toho, že došlo k rozsáhlé rekonstrukci vlnové funkce, při které může systém přejít do jiného skupenství nebo získat nové fyzikální vlastnosti v rámci skupenství stávajícího. Příkladem je modrá luminiscence polovodičů s hlubokými příměsemi, kolektivní pohyb elektronů v supravodičích, ale i všeobecně známá přeměna kapaliny na páru a zpět.

J:

A proč mi to říkáte?

PePa:

*Vyvodím Ti z T-matice příměsový pás
poznáš, proč do tmy září něžná dioda
každému z nás učaroval poruchový řád
je bohatý jak sama matka příroda.
ref.*

PePa:

*Naučím Tě T-matice
Podle staré učebnice
Ty si je pak dopočítáš správně*

*Dosadíš si do rovnice
Integrace derivace
Znalost počtu sluší pravé dámě.*

JS:

*Popíšeš mi T-maticí zakázaný pás
s Tebou poznám i náhlou ztrátu odporu
elektrony nechť jsou vzorem společenských mas
všichni jsou v párech a shodného názoru.
ref.*

JS:

*Matice mám ráda
Věda si je žádá
Brní mě z nich žádá
Je to prostě kláda
Matice mám ráda
S těmi se to bádá
Cítím se tak mladá
Oup pa dada ptau.*

PePa:

*Vyvodím Ti z T-matice, jak snil van der Waals
Projdeme spolu celou křivkou tekutin
až poznáš, jak se odpařují slzy ze Tvých řas
smutek si okoření krásným poznáním.
ref.*

PePaJSK:

*Popíšeš mi T-maticí podvazkový pás
uchovám si jej v srdci jako vzácný dar
vezmu si ho jen na výlet na Moravský kras
ať skřítky v Punkvě vidí, že lidstvo je dál.
ref.*

Sbor zruší dvouřad a přeskupí se do počítačového sálu, který tvoří reliéf na zadní stěně. PaK jsou sedátka, S počítačový stolek. Pe usedne na Pa a píše. J usedne na K.

J:

Co to píšete?

Pe:

Program.

J:

Co budete pořádat?

Pe:

Data.

J:

Já myslela, že ples nebo besedu.

Pe:

Ona je to taková beseda. Člověk se ptá, stroj odpovídá. Stroj se ptá, člověk odpovídá.

J:

Na co se může stroj ptát?

Pe:

Na to, co mu člověk řekl, aby se ptal.

J:

To potom ale na nic není, když člověk ví, na co se bude stroj ptát. To přece zná všechny jeho otázky. To si přece jenom hraje. To není žádný rozhovor.

Pe:

Člověk ale neví, kdy se stroj zeptá a podle toho na co se ptá, pozná, jak je s prací daleko.

J:

S jakou prací?

Pe:

S tou, co má stroj vykonat.

J:

Proto si povídají?

Pe:

Ano.

J:

To musí být velmi zajímavé.

Pe:

Jen si představte, jaké možnosti se před vámi mohou otevřít.

J:

Ano, úplně je vidím, ty dálky, až se mi hlava točí.

Pe:

To není všechno. Představte si, že strojů může být víc. Že každý může mít nějaký jiný úkol. Že každý může vykonávat nějakou práci a přitom si mezi sebou mohou povídat.

J:

Jako člověk s člověkem?

Pe:

No to úplně ne.

J:

Tak jako člověk se strojem?

Pe:

Třeba. Některé stroje mohou mít za úkol řídit a kontrolovat ty ostatní. A pak už jen tyto nadřazení se ptají a odpovídají lidem. A přitom mohou probíhat zcela prozaické lidské činnosti. Někdo někomu telefonuje, jiný cestuje vlakem nebo letadlem, někdo něko-

mu šije sako, někdo ho musí dopravit, někdo předvést a zabalit, někdo vyčistit a dokonce ....

J:

Dokonalý svět! Takový umíte stvořit?

Pe:

*Vyhodnotit stav
to mne vážně baví
když se v pravou chvíli
mohu rozhodovat vzít
za své co je dané mít
vždyť podmínky neurčuje objekt
je-li správně pojat
je-li v konstruktu myšleno již předem
implicitní hodnoty všech instancí
jsou nastaveny při vzniku.*

J:

Jste tak šikovný.

Pe potěšen nasadí rytmus čačača. K se hrabe zpod J.

K:

*Promiňte mi prosím,
měřím únik vln.
náš ústav je jich plný,
i já jsem jich pln.
Promiňte mi prosím,
v lovu na vlny,
upad jsem ve Vaší náruč
jak do peřiny.*

JS:

*Vidím na Vás pane,
že jste rozrušen
svojí VKV anténou
svedla jsem Vás sem
Vidím na Vás pane,
jak mi chcete říct
s Vaší VKV anténou
naměřil bych víc.*

K:

*Promiňte mi prosím,
já jsem znalec vln
lahodně se modelují
vzorem pestrých skvrn
Promiňte mi prosím,*

*návrh chci Vám dát
na Vašich vlnách bych ráčil
složit doktorát.*

JS:

*Děkuji Vám pane,
že jste mi dal znát
že byste si na mne z lásky
přiletoval drát
Děkuji Vám pane,
je to pro mne čest
nechme to raděj na zítra
končím právě v šest.*

Karel:

*Co to tam vyvádíte?
Všichni přes sebe:
Jak vyvádíte? Co vyvádíte? My? No a?...
Karel už hraje:
Máte pracovní dobu.*

Začne hudba, PeK pískají, JSPa se ještě čílí. Hromadný zpěv:

*Chybí nám
rodinné zázemí
z nás každý
bloudí po zemi
doufá
že věda vše vyléčit zná.*

*Přivírá
oči před láskou
úzkost živí
odbornou otázkou
skoupá
se tahle cesta však zdá.*

*Vemte nás
do svých náručí
neděste se
brýlí obručí
hloupá
je ta jež se odradit dá.*

S podává židle, L chytá PePaK a usazuje je.

Čtvrtá scéna (pódium): *Volenka*

J se přikrade k Pa a políbí.

Pa:

Vy mne líbáte? Miluje mne.

Pa odejde do pravého rohu a lidem líčí své štěstí:

Svět se směje, vzduch se směje, židle se směje, nebe se směje, bota se směje atd.....

Tento výčet běží současně s následujícími výstupy.

J se přikrade k Pe a políbí.

Pe:

Vy si se mnou jen hrajete. Nehrajte si. To, co ve mne budíte, je silnější než já. Už teď jsem pomalu ztracen.

Pe jde do levého rohu a líčí jak je ztracen.:

Nejprve jemné brnění v lýtkách - teď měknou a nehybní kolena - krátce zabrní zadní strana stehem - zadek se mírně zachvěje - po páteři začíná stoupat pocit jakoby si celé tělo zívlo - obratel po obratli se zívnutí blíží k hrudnímu koši - ten se chce rozšířit do celého prostoru - zdá se, že pouze nadechujeme - jen trhané výdechy obnovují rytmus dechu - vzduch v plicích je modrý a průzračný jak vysokohorské světlo - prostor z hrudníku se pomalu přelévá do hlavy, kde má víc místa a může se ještě více rozšiřovat - přichází do hlavy jako vlny, které u břehu rostou až přepadnou v ohlušující zmatek - atd.....

Tyto sugescce běží souběžně teoretickým výčtem, pouze se občas ztišují.

J se přikrade ke K a políbí.

K:

To je nádherné. Skoro jsem to zapomněl.

J:

Ani ne.

K:

Mám zase chuť do života, kam spolu půjdeme.

J:

Proč s Vámi?

K:

Musíme si zatančit.

J:

Ale vy mě budete chtít líbat.

K:

Možná.

J:

A tisknout se na mě.

K:

Hm.

J:

Ale to nejde.

K:

Proč?

J:

Ještě jsem se nerozhodla.

Na forbínu vchází S a oznamuje divákům:

Nyní se zeptáme, koho si Jana vyvolila. Bude to Pavel, teoretik se zálibou v poezii? Petr, programátor se zálibou v motorismu? Nebo Kamil, experimentátor a amatérský cvičitel Svazarmu? Než se Jana rozhodne, dovolte, abych Vám představila firmu, která účastníkům věnovala oblečení a připravila je na dnešní pro ně tak významný večer.

Pa:

*To po čem toužíte máte dnes na dosah ruky
stačí se ohodit našimi módními puky
žen je mnoho druhů všechny však máte už jisté
pro lepší výběr vám předestřu Lineho systém.*

Ref: (všichni)

*[[:Dodáme vám i peřinu
a na tabuli zvěřinu
personální archiv
z Noemovy archy:]]*

K:

*hrdličky, křepelky, pěnkavy, labutě, husy
sojky i slepice šarm od nás ocenit musí
krůty, kačeny, vrány, straky i sůvy
o naší kravatě od rána do noci mluví.*

Ref.

Pe:

*Libo krotit dračice, harpije, furije, feny
náš značkový límeček mění je v pokorné ženy
chcete-li naopak rozvášnit studené žáby
či želvy roztančit, hod'te se do parády.*

Ref.

Pa:

*Gazely, gorily, jepice, ještěrky, lvice
bělice, slonice, kobyly, ropuchy, laň
liška, myš, muška, kobra, medvědice
pohladí, potěžká námi vyholená dlaň.*

Ref.

S:

Tak Jano, koho jsi vyvolila?

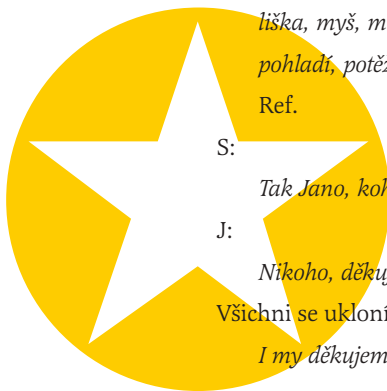
J:

Nikoho, děkuji.

Všichni se ukloní k publiku:

I my děkujeme..

Konec

V příštím čísle (vychází 31. ledna 2003)

si přečtete:

Recenze
na Lenina

Druhý díl
berlínské anabáze
Tomáše Koloce

Věčný pekelný žalář

2003

Na shledanou příště!

ročník